

PROPOSTES
DE MILLORA

*Informe
sobre l'estat
i situació
del Sistema Educatiu*

*Consejo Escolar del Estado
Curs 2006/2007*

Gobierno
de España

Ministerio
de Educación,
Política Social y Deporte

CONSEJO
ESCOLAR
DEL ESTADO

NOTA: El Consejo Escolar del Estado agradece al Consejo Escolar de Cataluña su inestimable ayuda en la traducción realizada de las *Propuestas de Mejora* en la lengua cooficial propia, que fueron aprobadas en lengua castellana por el Pleno del Consejo.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN, POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTE
Consejo Escolar del Estado

Edita:

© SECRETARÍA GENERAL TÉCNICA
Subdirección General de Información y Publicaciones

Catálogo de publicaciones del MEPSYD
<http://www.mepsyd.es/>
Catálogo general de publicaciones oficiales
www.060.es

Fecha de edición: 2008
NIPO.: 660-08-109-6

Depósito Legal: M-36739-2008
Imprime: Artes Gráficas Rupem S. Coop.

▪ Presentació	3
▪ Propostes de Millora	11
<i>0. De caràcter general</i>	11
<i>1. Educació Infantil</i>	12
<i>2. Educació Primària</i>	14
<i>3. Educació Secundària Obligatòria</i>	17
<i>4. Batxillerat i Formació Professional</i>	21
<i>5. La màxima prioritat de futur: invertir en educació (la despesa)</i>	23
<i>6. Convivència</i>	24

PRESENTACIÓ

El Consell Escolar de l'Estat, màxim òrgan consultiu i de participació dels nivells educatius no universitaris, en el qual estan representats els sectors més directament implicats en la programació general de l'ensenyament, elabora cada curs acadèmic *l'Informe sobre l'estat i la situació del sistema educatiu*.

El dia 26 de juny de 2008, el Ple del Consell, al qual per primer cop s'han incorporat els presidents dels Consells Escolars de les 17 comunitats autònomes, a més d'un grup de representació de les corporacions locals i un altre de les organitzacions de dones més representatives, va aprovar *l'Informe sobre l'estat i la situació del sistema educatiu espanyol del curs 2006/07*. Aquest és el vint-i-unè informe des que la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, va crear el Consell Escolar de l'Estat i li va assignar la funció d'elaborar, aprovar i fer públic l'esmentat informe en cada curs acadèmic.

En aquest *Informe* s'ha intentat continuar millorant-ne l'estructura per mirar de mantenir la riquesa de dades i matisos dels informes anteriors amb les demandes que hi introdueixen els canvis normatius, l'evolució social i els plantejaments dels sectors que integren la comunitat educativa. Per primera vegada, les propostes de millora que el Ple ha aprovat elevar a les Administracions educatives seran publicades tant en castellà com en les llengües cooficials de l'Estat, la qual cosa esperem que contribueixi que tingui més difusió i que incrementi les possibilitats d'influència institucional de la totalitat de la comunitat educativa representada en aquest organisme.

L'*Informe* d'aquest curs s'ha organitzat en quatre grans apartats:

- A l'*Apartat I* s'inclou l'anàlisi dels esdeveniments més destacats del curs 2006/07, que ha estat protagonitzat pel desenvolupament reglamentari de la Llei orgànica d'educació i per la implantació de determinades mesures encaminades a reforçar l'equitat del sistema i a millorar la qualitat dels aprenentatges en la perspectiva d'assolir els objectius europeus fixats pels països membres de la Unió Europea per al 2010.

- A l'*Apartat II* es mantenen els sis aspectes més rellevants del nostre sistema i la seva comparació internacional. En cada un d'aquests capítols s'inclouen aquelles *propostes de millora* que el Consell Escolar de l'Estat estima convenient elevar a les Administracions educatives. Aquesta vegada s'han reduït a cinc les propostes de cada un d'ells amb l'objectiu de guanyar en claredat i contundència.
- A l'*Apartat III* es recull tota la informació estadística i documental, classificada per epígrafs que mantenen l'estructura de cursos anteriors, per facilitar la localització de dades i la seva comparació. Per primera vegada l'*Informe* inclou un apartat específic dedicat a Ceuta i Melilla.
- A l'*Apartat IV* es presenten *altres propostes de millora* aprovades pel Consell, que afecten tant aspectes generals del sistema educatiu com diferents aspectes no inclosos en els temes seleccionats a l'apartat II.

Tota la informació referida als apartats descrits està incorporada al CD que acompanya la publicació en paper. En la seva elaboració s'ha procurat de combinar les diverses sensibilitats i enfocaments que han mantingut els sectors i les organitzacions presents en l'organisme, convençuts del valor afegit que representa assolir àmbits de consens.

De la lectura de l'*Informe sobre l'estat i la situació del sistema educatiu espanyol del curs 2006/07* s'obtenen unes conclusions que creiem que poden ser majoritàriament compartides.

Han estat nombrosos els esforços esmerçats tant per les Administracions públiques com pels diferents sectors de la comunitat educativa que han permès un avenç important en molts aspectes. Però el Consell Escolar de l'Estat ha de cridar l'atenció sobre els que creu que són els problemes principals de l'educació espanyola i demanar a les autoritats de l'Estat que hi parin una atenció preferent i hi apliquin els esforços i els mitjans adients per resoldre'ls amb eficàcia, com també una avaluació i un seguiment de les mesures que es vagin adoptant, en un marc de cooperació entre totes les Administracions educatives.

Per fer-hi front de manera eficaç, és imprescindible i inajornable un increment substancial de les inversions en ensenyament i de la seva eficiència tot aplicant criteris de rigor i supervisió en el seguiment de la despesa. Destinar un percentatge del 7% del PIB a l'ensenyament i, en tot cas, assolir ja la mitjana europea, i fins i tot superar aquesta mitjana, com reclama el Consell en els seus informes anuals, és una necessitat inajornable per millorar la qualitat de les instal·lacions escolars i dels seus equipaments, i per respondre de manera encertada als reptes que té plantejats el nostre sistema escolar. L'educació és la millor inversió d'un estat.

Així mateix, la millora de la formació inicial i permanent del professorat per desenvolupar les competències bàsiques i el reforç de la consideració social de la tasca docent han de redundar en una major qualitat del sistema educatiu que depèn, en bona mesura, de la qualitat del professorat.

En relació amb cada un dels grans temes que s'aborden a l'Apartat II de l'*Informe*, es poden sintetitzar de la manera següent les mancances que s'hi aprecien i les solucions que s'hi proposen:

1. Caràcter educatiu de l'Educació Infantil per garantir la igualtat d'oportunitats

Recerques i estudis nacionals i internacionals han arribat a la conclusió, en nombroses ocasions, que l'escolarització en edats primerenques és un dels factors clau perquè els estudiants assoleixin més bons rendiments, especialment quan les famílies tenen un baix nivell socioeconòmic i cultural. En conseqüència, l'escolarització primerenca és un mitjà eficaç per aconseguir l'equitat i prevenir el fracàs escolar. La LOE estableix el caràcter educatiu de l'etapa 0-6 anys, dividida en dos cicles. Això no obstant, les múltiples i variades regulacions possibles del primer cicle de l'Educació Infantil poden portar al deteriorament o la pèrdua del seu caràcter educatiu. Una escolarització deficient en el primer cicle d'aquesta etapa contribuiria a agreujar, més que no pas a compensar, les condicions socioculturals de partida.

Per evitar-ho, les Administracions educatives han de garantir el caràcter educatiu del primer cicle d'Educació Infantil i la seva vinculació amb el segon cicle, amb

l'exigència d'uns requisits mínims comuns de qualitat que compleixin les finalitats per a les quals ha estat establert.

2. Millorar la competència lectora i l'aprenentatge d'idiomes, prioritat educativa

L'últim Informe PISA ha fet paleses les dificultats dels nostres adolescents en comprensió lectora (dificultats per analitzar, relacionar, inferir, etc.) que comparteixen els joves de molts països de la Unió Europea, i ens indica que ens trobem davant d'un problema complex.

Per això, és imprescindible que es desenvolupin i s'apliquin amb rigor les mesures de foment de la lectura proposades a la LOE per a l'Educació Primària i Secundària Obligatoria. El foment de la competència lectora, la més bàsica de les competències bàsiques, és responsabilitat dels professors de totes les matèries. Per aplicar les mesures correctores necessàries, el Consell demana al Ministeri d'Educació que, a través de l'Institut d'Avaluació, avaluï sistemàticament la situació i el progrés en les competències bàsiques incloses en el currículum i, especialment, en la competència lectora, fent servir les dades derivades de les avaluacions de diagnòstic i internacionals.

D'altra banda, per afavorir la formació contínua dels ciutadans i les ciutadanes del segle XXI, l'aprenentatge d'idiomes és imprescindible. Cal habilitar mesures que promoguin l'aprenentatge dels idiomes des d'edats primerenques, ampliar la dotació de beques en països estrangers, estendre les experiències de currículums bilingües i, molt especialment, garantir la formació inicial i permanent del professorat en el domini d'idiomes.

3. L'abandonament escolar prematur: el taló d'Aquil·les del nostre sistema educatiu

El percentatge d'alumnat que acaba l'ESO sense titulació o l'abandona abans d'haver-la finalitzada, que s'ha instal·lat al voltant del 30%, resulta insuportable per al nostre sistema educatiu. El problema adopta una gravetat especial en els nois. Tot i que hi ha importants diferències entre els països de la Unió Europea i

entre unes comunitats autònomes i unes altres, en general és un aspecte que es resisteix a millorar en la mesura del que proposen els objectius europeus i espanyols per al 2010.

Sens dubte, aquest és el repte principal a què ha de fer front l'educació espanyola. Resoldre'l exigeix que es posin en marxa mecanismes diversos: cal reforçar les mesures compensatòries establertes per la LOE i, allí on calgui, disminuir les ràtios professorat/alumnat, facilitar suports i reforços primerencs des de Primària, motivar amb la cultura del treball i de l'esforç i, en general, aplicar les mesures que calguin a la vista dels resultats de les avaluacions de diagnosi.

Per a l'alumnat que, després d'haver-se acollit a totes les mesures compensatòries proposades, no aconsegueixi l'objectiu final de la titulació en l'ESO, les Administracions han de fer el màxim esforç per garantir-ne l'accés a una oferta suficient de Programes de Qualificació Professional Inicial en tots els centres, de manera que tota la població aconsegueixi, com a mínim, la certificació d'un d'aquests programes i, amb aquesta certificació, se li possibiliti continuar els estudis en la Formació Professional de grau mitjà.

4. Augment de l'oferta i major flexibilitat dels ensenyaments postobligatoris

Som ben lluny de l'índex desitjable de joves de 18 a 24 anys que estan en possessió d'un títol d'Ensenyament Secundari Superior, cosa que constitueix un problema per a la societat en un món com més va més competitiu. Cal fer una anàlisi rigorosa de les diferències entre les diverses comunitats autònomes i les seves possibles causes, del funcionament i de l'adequació de les fórmules establertes per la legislació i un seguiment detallat de l'evolució dels índexs. És imprescindible que les Administracions prenguin mesures per aturar la disminució de l'alumnat que fa el Batxillerat i per incrementar el nombre d'alumnes matriculats en cicles de Grau Mitjà i Grau Superior amb l'horitzó, a mitjà termini, d'assolir l'objectiu d'un 85% de titulats de secundària postobligatòria proposat per la Unió Europea. Avançar cap a aquest objectiu depèn dels assoliments que siguem capaços d'aconseguir en la reducció de l'abandonament educatiu prematur.

Per assolir-lo és imprescindible que l'oferta educativa dels ensenyaments postobligatoris sigui més flexible amb la feina, a fi que els menors de 20 anys incorporats al món laboral puguin accedir a estudis superiors amb incentius per a ells i per a l'empresa. De la mateixa manera, cal ampliar l'oferta de Centres de Segona Oportunitat per facilitar als majors d'edat que puguin obtenir el títol.

5. La integració escolar avui, garantia de la cohesió social de demà

L'escolarització dels i de les alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu, amb risc d'exclusió social i d'incorporació tardana al sistema educatiu (alumnat estranger) es concentra en zones i centres determinats, amb greus conseqüències per a alguns centres i en detriment, probablement, de la seva integració social. Tant el Consell Escolar de l'Estat com el Defensor del Poble proposen una política d'escolarització racional per evitar guetos que dificultin la integració i la qualitat de l'ensenyament, com també l'adopció de les oportunes mesures compensatòries que millorin les perspectives escolars d'aquest alumnat. Tot això serà possible si es dota els centres dels recursos humans i materials suficients i si es manté un seguiment que determini l'eficàcia de les mesures adoptades i la seva possible millora.

6. Aprendre a conviure, pilar de l'educació

Les Administracions educatives han de seguir molt de prop l'evolució de la convivència en els centres a fi que es converteixin en escoles de ciutadania, ja que si no hi ha convivència, no hi ha educació. No n'hi ha prou d'evitar amb eficiència els conflictes que pertorben la vida escolar, sinó que cal inculcar els principis i hàbits d'una convivència des de la participació en l'elaboració de les normes, la responsabilitat, el respecte i la solidaritat aprofitant la situació única i irrepetible que ofereix el marc escolar regit per unes normes establertes amb la participació dels agents implicats.

El Consell va fer públic l'acord de rebuig de tota mena de violència el 27 de gener de 2007. Ara demana a l'Observatori de la Convivència que valori en quina mesura aquella anàlisi i les propostes formulades han contribuït a la millora de la

convivència escolar i que es difonguin experiències que s'han mostrat eficaces com ara la tutoria compartida i la mediació en conflictes. També és important que les previsions relatives al sistema educatiu, que conté la Llei orgànica de prevenció de la violència de gènere, s'accelerïn i s'incrementin en benefici de la formació integral de l'alumnat.

Esperem haver encertat en la diagnosi que ara es presenta a la comunitat educativa i a la societat i que tots mantinguem la confiança en el nostre sistema educatiu. El Consell insta les autoritats de l'Estat, les comunitats autònomes, les institucions, els organismes i la societat en general perquè, amb la responsabilitat que a cadascú li correspon, no retallin els esforços necessaris per assolir una educació de qualitat amb equitat. Sols fent de l'educació *la prioritat*, amb les aportacions de tothom, aconseguirem que els nostres joves estiguin entre els més i més ben educats d'Europa.

Hem cregut convenient publicar de manera autònoma les esmentades *propostes de millora* a fi que assoleixin la màxima difusió possible entre tots els sectors interessats, si bé cal que continuem mantenint la perspectiva que formen part d'un *Informe* més extens, al qual cal remetre's per captar-ne tot el significat. Esperem que les consideracions que conté aquesta publicació contribueixin a l'avenç del nostre sistema educatiu.

Carmen Maestro Martín

Presidenta del Consejo Escolar del Estado

PROPOSTES DE MILLORA

0. De caràcter general

1) El Consell Escolar de l'Estat considera que l'escola pública ha de ser l'eix vertebrador del sistema educatiu de l'Estat espanyol, ja que l'escola pública és la que hi ha en tots els pobles i les ciutats, en tots els barris i els poblets, és on acudeix la majoria de l'alumnat de tot l'Estat, la que fa que l'etapa d'escolarització obligatòria sigui una etapa de convivència entre escolars, amb els iguals i amb els diferents, una etapa que serveix per al reconeixement mutu, per a la valoració positiva entre els que són diferents, una etapa que contribueix amb aquesta convivència al millor desenvolupament democràtic d'una societat cada dia més diversa, més múltiple, més plural. Aquesta escola, l'escola pública, en què cursa l'escolarització obligatòria el major nombre d'alumnat de tot l'Estat, és la que el Consell Escolar de l'Estat considera que han de potenciar els poders públics.

2) El Consell Escolar de l'Estat insta l'Administració educativa de l'Estat a cercar un marc que permeti un compromís institucional, acord o pacte d'Estat que asseguri l'estabilitat d'un sistema educatiu vàlid i eficaç per a tot el territori nacional i amb aparença de permanència, qüestió essencial per millorar el sistema educatiu, l'ensenyament públic i les condicions de treball dels docents.

3) El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives a prendre mesures que aprofundeixin en els principis d'inclusió, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal als centres i entorns educatius, al currículum, a la informació i a la comunicació per assegurar l'atenció als i a les alumnes amb discapacitat. Entre altres mesures, cal procurar la detecció precoç de les necessitats educatives associades a la discapacitat, la previsió i dotació de recursos a les necessitats específiques de suport educatiu i d'orientació psicopedagògica en el trànsit entre etapes, com també la permanència i avenç d'aquest alumnat dins del sistema educatiu més enllà dels ensenyaments obligatoris. Tot plegat sense oblidar l'actualització competencial i la flexibilització horària i la incentivació del professorat que atén l'alumnat amb necessitats educatives especials.

4) El Consell Escolar de l'Estat insta el govern que revisi el Concordat amb l'Estat Vaticà amb l'objectiu que l'ensenyament de la Religió no formi part del currículum escolar.

5) El Consell Escolar de l'Estat recomana a les Administracions educatives que evitin tota discriminació per raó de sexe en els centres escolars.

1. Educació Infantil

1r) Per assolir els objectius europeus fixats per al 2010, s'insta les Administracions educatives a situar l'índex d'escolarització en el 100% dels nens i les nenes en el segon cicle de l'Educació Infantil i a potenciar l'escolarització en el primer cicle, procurant que les famílies prenguin consciència dels beneficis que pot reportar als seus fills i a les seves filles una bona escolarització a aquestes edats. Especialment, cal escolaritzar aquells nens i nenes procedents de sectors socials desafavorits, ja que l'educació en edats primerenques constitueix un factor fonamental per compensar les situacions de desavantatge de sortida. Per això, és fonamental la creació de prou places públiques de qualitat, així com l'actualització del criteri de població contingut en el model vigent de finançament de les comunitats autònomes, per mitjà de la creació i consolidació d'una xarxa d'escoles infantils de titularitat pública en totes les comunitats autònomes. Aquesta xarxa estarà conformada pels centres propis de les comunitats autònomes i els centres de les Administracions locals i s'ha de constituir en l'element vertebrador i en el referent indiscutible de qualitat del sistema.

Per facilitar l'assoliment dels objectius educatius de l'etapa, cal que en aquelles comunitats en què encara no s'hagi fet el cicle 0-3 passi a dependre de les Administracions educatives.

2n) Per afavorir l'escolarització en el cicle 0-3 anys es proposa a les Administracions educatives que incrementin de manera substancial la despesa pública destinada al primer cicle de l'Educació Infantil, en el marc de la seva programació educativa, a fi que els objectius marcats en el Programa Nacional de Reformes puguin ser una realitat en l'horitzó del 2010. Tot plegat sense detriment del necessari finançament en els nivells obligatoris del sistema.

El Consell Escolar de l'Estat insta el Ministeri d'Educació i les Administracions educatives a adoptar les mesures o els recursos materials i humans de suport necessaris per a l'escolarització total dels alumnes immigrants en l'Educació Infantil, a fi d'afavorir-ne la integració social.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives que ofereixin prou llocs escolars públics i que tendeixin a la seva gratuïtat.

3r) Es recomana a les Administracions educatives un suport decidit a les mesures de col·laboració amb les corporacions locals encaminades a crear places gratuïtes en el primer cicle de l'Educació Infantil, cosa que, a més dels beneficiosos efectes que en derivarien per als nens i les nenes afectats, facilitaria la conciliació de la vida familiar i laboral dels pares i les mares. Aquestes mesures han de ser complementàries amb ajudes a les famílies que optin per l'escolarització dels seus fills en centres privats, com també amb l'establiment de convenis amb entitats privades sense finalitat de lucre per atendre en la seva totalitat la demanda educativa de les famílies en el primer cicle de l'Educació Infantil.

4t) La transició de l'últim curs de l'Educació Infantil al primer curs de l'Educació Primària presenta problemes d'adaptació per a alguns nens i nenes a causa de les diferències que hi ha entre totes dues etapes. Per això, es proposa a les Administracions educatives que elaborin plans de transició específics, com també que instin els centres docents a elaborar projectes educatius que recullin explícitament la continuïtat entre el segon cicle d'Educació Infantil i el primer cicle d'Educació Primària amb accions coordinades que parin atenció especial a la participació de les famílies, particularment quan es produeix un canvi de centre educatiu i continguin mecanismes per assegurar que, en tot cas, els objectius de l'etapa anterior han estat assolits.

5è) Aquest Consell Escolar de l'Estat proposa a les Administracions educatives autonòmiques i a l'Administració educativa de l'Estat la col·laboració en l'elaboració conjunta d'un *Pla especial d'Educació Infantil*, en el si de la Conferència Sectorial d'Educació, que consideri el caràcter educatiu del conjunt de l'etapa, estableixi els requisits mínims comuns referits al primer cicle que haurien de complir els centres que l'imparteixin, incloent-hi els de titulació i formació permanent dels seus professionals, i ofereixi les orientacions necessàries a fi que aquests elaborin la seva proposta pedagògica en virtut del que disposa la Llei orgànica d'educació, tenint com a referència les competències bàsiques i el calendari per a l'assoliment d'objectius i el finançament destinat a la seva consecució.

De la mateixa manera, per afavorir la continuïtat i el seguiment individualitzat, s'insta les Administracions a establir mecanismes que garanteixin l'intercanvi d'informació tant del grup com de la història educativa de cada alumne individualment considerat tot respectant, en tot cas, la confidencialitat dels informes i la Llei de protecció de

dades. Amb l'objectiu d'incidir en la millora de la qualitat i atenció a l'etapa infantil, instem les diferents Administracions a reduir les ràtios actuals en el segon cicle d'Educació Infantil a 15 alumnes per aula. Aquesta ràtio serà reduïda quan s'escolaritzi alumnat amb necessitats educatives especials.

El Consell Escolar de l'Estat creu necessària la introducció de manera generalitzada en l'Educació Infantil de les noves tecnologies de la informació i la comunicació i d'una llengua estrangera. Així mateix, atesa la importància de l'aprenentatge d'idiomes des d'edats primerenques, es recomana a les Administracions educatives: potenciar la formació en llengües estrangeres i la seva didàctica en el professorat d'Educació Infantil, impulsar la incorporació de llibres i materials multimèdia a les biblioteques i aules dels centres i la signatura d'un protocol que afavoreixi l'emissió de programes televisius infantils estrangers en versió original.

De la mateixa manera, aquest Consell Escolar de l'Estat proposa a les Administracions educatives autonòmiques i a l'Administració educativa de l'Estat assignar especialistes d'Educació Física i Música, des d'edats primerenques, per iniciar-se en el moviment, el gest i el ritme. Així mateix, se'ls insta que dotin els centres educatius d'Educació Infantil, en què hi hagi alumnes que requereixin atenció més individualitzada, d'un major nombre de professorat de suport per a la seva atenció correcta i a adoptar totes les mesures organitzatives i normatives que calguin perquè en tots els centres sostinguts amb fons públics s'assoleixin les mateixes ràtios professor/unitat escolar i els mateixos equips d'orientació educativa.

Atesa la importància que en la dinàmica de l'escola infantil tenen els recursos i materials didàctics, es recomana tenir cura especialment de l'equipament dels centres en aquesta etapa tot adaptant la selecció de materials i recursos que s'envien al desenvolupament del currículum i a les necessitats educatives d'aquestes edats.

2. Educació Primària

1r) El Consell Escolar de l'Estat observa dificultats d'adaptació de l'alumnat a l'inici de l'etapa, en passar de l'últim curs de l'Educació Infantil al primer curs de l'Educació Primària. De la mateixa manera, hi ha alguns problemes d'adaptació de determinats sectors de l'alumnat en passar de l'Educació Primària a l'Educació Secundària. Per tant, es recomana a les Administracions educatives que potenciïn els seus esforços per facilitar aquest trànsit entre etapes mitjançant l'elaboració de programes de

coordinació adequats entre el professorat que imparteix els diferents nivells. Aquests esforços s'haurien d'orientar a afavorir la coherència entre les etapes, de manera que la proposta pedagògica, incloent-hi la previsió i la dotació de recursos de suport a les necessitats específiques de suport educatiu, del primer cicle de Primària prenguéssim com a punt de partida la terminal de la d'Educació Infantil, cosa que afavoriria processos d'elaboració conjunta entre tots dos cicles.

2n) El fet que un alt percentatge d'estudiants acabin l'escolarització obligatòria sense haver entès els textos que llegeixen i amb un nivell d'expressió oral i escrit deficient ens obliga a adoptar mesures. Per això, incrementar l'hàbit de la lectura i la competència lectora de l'alumnat és una necessitat urgent del nostre sistema educatiu. Per aconseguir-ho es proposa a les Administracions educatives que elaborin un pla específic que inclogui la previsió i la dotació de recursos a les necessitats específiques de suport educatiu i que garanteixi la dedicació d'un temps diari a la lectura des de l'Educació Primària en totes les etapes educatives, tal com estableix la llei. Amb l'elaboració d'aquest pla caldria atendre de manera específica el desenvolupament de la comprensió lectora en totes les àrees i matèries del currículum tot afavorint: l'organització de mesures de motivació a la lectura en les etapes primerenques, els tallers literaris i les activitats lectores en tota l'etapa obligatòria, la cooperació indispensable dels pares i la formació explícita per a alumnes i professors sobre els procediments competents de la lectura comprensiva, així com l'elaboració i difusió de materials d'aula que ho afavoreixin.

Es proposa a les Administracions educatives que afavoreixin la dedicació en els centres educatius d'un temps específic diari per a la lectura i escriptura de textos en diferents formats i suports. A més de les actuacions necessàries per dotar els centres de biblioteques escolars amb instal·lacions adequades, ateses per personal especialitzat i amb prou recursos, incloent-hi els derivats de l'aplicació de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Així mateix, les Administracions educatives haurien d'afavorir l'elaboració de publicacions, en format paper i digital, com també altres iniciatives de formació adreçades a l'aprofitament i la millora de biblioteques escolars i d'aula, que incloguin recomanacions per a la dotació i el funcionament de la biblioteca, fòrums d'intercanvi d'experiències i espais virtuals de lectors. En aquest aspecte, és molt important la col·laboració amb les corporacions locals per convertir les biblioteques escolars en un sòlid suport per als processos d'ensenyament i aprenentatge. Aquest pla específic de foment de la lectura ha d'anar acompanyat de la corresponent memòria econòmica i d'una avaluació periòdica dels resultats obtinguts.

3r) El procés educatiu ha d'estar necessàriament coordinat entre l'escola i les famílies. El contacte fluid i l'acció disposada en una mateixa direcció són factors que faciliten el procés educatiu i la construcció de la personalitat pròpia de l'alumnat. Així mateix, cal implicar i potenciar l'actuació conjunta de l'escola i la família per estimular accions sobre normes de conducta, de convivència, educació en valors, etc., sense interferir en els aspectes tecnicoprofessionals de l'ensenyament, que han de ser competència exclusiva dels docents. S'insta les Administracions educatives i els centres docents que disposin totes les mesures necessàries per facilitar aquest contacte i que habilitin els horaris que siguin accessibles per a totes les parts implicades. A més, el Consell Escolar de l'Estat considera fonamental el desenvolupament integral de la infantesa, per la qual cosa insta les Administracions educatives a fomentar la cooperació amb les Administracions locals, els serveis sanitaris i els serveis socials per a la millor atenció integral de tota la població infantil de 3 a 12 anys.

4t) El professorat de totes les etapes és la clau de tot procés de millora de la qualitat d'un sistema educatiu. Per aquesta raó, la seva formació ha de respondre a dues exigències bàsiques: científica i psicopedagògica. Els títols específics per a les diferents especialitats per impartir docència en l'Educació Infantil i Primària s'han d'adaptar al model universitari conegut com a "procés de Bolonya". Per això, el Consell Escolar de l'Estat considera fonamental que es desenvolupin plans d'avaluació diagnòstica i formació permanent del professorat adaptats a les noves necessitats professionals. En aquest sentit, la formació en la didàctica per aplicar les competències bàsiques a l'aula, programació i elaboració dels criteris d'avaluació d'aquestes, s'ha de considerar un eix prioritari, sempre potenciant l'intercanvi d'experiències, l'autonomia pedagògica, organitzativa i de gestió, i la formació als centres. Així mateix, s'insta les Administracions educatives a organitzar un programa de suport a tot el professorat que imparteix docència per primera vegada a través de mestres tutors, que haurien de ser convenientment incentivats. També s'insta el Ministeri d'Educació a reprendre les negociacions amb els sindicats representatius del professorat per acordar un Estatut de la Funció Pública Docent que permeti complir els compromisos recollits a la LOE relatius al reconeixement i suport al professorat juntament amb l'establiment d'un sistema de desenvolupament professional que l'homologui amb els docents dels països de l'OCDE.

5è) A fi que l'alumnat d'Educació Primària desenvolupi el grau de competències bàsiques corresponent al seu nivell, les Administracions educatives han d'impulsar i generalitzar l'estudi d'una segona llengua estrangera, com també l'establiment de programes que permetin l'ús de les noves tecnologies com a recurs habitual. Així

mateix, per assegurar uns resultats òptims i una atenció més personalitzada, el Consell Escolar de l'Estat proposa reduir la ràtio en aquest nivell educatiu, i fixar com a màxim 20 alumnes per aula; aquest nombre s'hauria de reduir si s'escolaritza alumnat amb necessitats de suport educatiu específic.

El percentatge d'alumnat que acaba l'Educació Obligatoria sense haver obtingut el títol de graduat en secundària obligatòria requereix prendre mesures per actuar en el moment en què es produeixen les dificultats, és a dir, en Educació Infantil i en Primària. En conseqüència, es recomana a les Administracions educatives la planificació d'activitats de reforç i recuperació que formin part de les actuacions ordinàries dels centres educatius i que siguin prou flexibles per permetre intervenir en el moment que les dificultats es detectin, o bé activitats d'ampliació per als qui tenen més motivació i capacitat d'aprendre. En general, totes les activitats de reforç i suport requereixen una planificació acurada i "hores de docència", algunes d'elles especialitzades. L'increment de plantilles (ràtio professor/aula) és urgent, ja que la realitat actual és deficient en l'ensenyament públic, i molt deficient en l'ensenyament concertat. La incorporació d'equips d'orientació en nombre suficient també és essencial. Les avaluacions de diagnòstic en acabar el segon cicle d'Educació Primària han de ser un instrument per detectar les dificultats i afavorir l'adopció de mesures de millora, amb la qual cosa s'impedeix la classificació de centres i s'incideix en el valor afegit que proporciona la institució escolar a tots els alumnes, en especials els més desfavorits.

També s'insta les Administracions a establir models de plantilles que, amb la suficient dotació de mestres generalistes i especialistes, permetin portar a la pràctica els necessaris plans d'acció tutorial, els programes de suport i reforç, com també altres mesures efectives d'atenció a la diversitat. Amb aquesta finalitat, el Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives que dotin tots els centres educatius públics amb prou especialistes d'AL, pedagogia terapèutica i servei d'orientació i que dotin també tots els centres públics que imparteixen Educació Infantil i/o Primària de personal d'administració i serveis a fi d'alliberar el professorat de funcions que no són docents.

3. Educació Secundària Obligatoria

1r) El Consell Escolar de l'Estat considera que el problema més important del nostre sistema educatiu és el baix índex d'alumnes que acaben amb èxit l'ensenyament obligatori. Tot i que cal reconèixer que s'han fet importants esforços, els resultats no

han estat satisfactoris i queda molt de camí per fer per assolir els nivells de titulació dels països de la UE. Per això, aquest Consell insta les Administracions educatives a continuar millorant l'atenció a la diversitat amb programes de diversificació, aprofundint en l'aplicació dels principis d'inclusió, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal, tant per mitjà dels recursos materials i humans necessaris com a través de programes de diversificació, de mesures de compensació educativa, de plans de lectura, de plans de reforç, orientació i suport, de desdoblaments i reforç d'àrees instrumentals, una disminució de les actuals ràtios alumnes/aula a un màxim de 20 alumnes, i reduir-la si s'escolaritza alumnat amb necessitats educatives especials, de potenciació de l'acció tutorial i de l'orientació acadèmica i professional – imprescindibles en el pas entre etapes–, com també del reforç de l'orientació vocacional i laboral en els dos últims cursos de la Secundària Obligatòria, particularment en els casos de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

En aquest sentit, insistim en la conveniència de situar les proves de recuperació en els primers dies de setembre i recomanem revisar la possibilitat d'ampliar la flexibilitat en l'organització dels currículums des del tercer curs. L'establiment de mesures compensadores per aconseguir que tot l'alumnat desenvolupi al màxim les seves competències sense renunciar a l'excel·lència educativa i el disseny d'estratègies i mesures específiques per a l'alumnat que presenta problemes de retard escolar i mancances que li impedeixen de continuar amb èxit els seus estudis amb la corresponent avaluació dels plans de reforç vigents.

El fracàs escolar a l'ESO afecta tant els centres de titularitat pública com els centres de titularitat privada concertats. Per això, és necessari el reforç de més professionals en la dotació de plantilles en tots els centres sostinguts amb fons públics, ja siguin públics o privats concertats, que els permeti a tots ells superar, amb les mateixes garanties d'èxit, els reptes i les dificultats descrites, ja que són els mateixos per a tots dos. La incorporació de més professionals als departaments d'orientació és essencial.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives a desenvolupar i concretar en els currículums formatius les competències bàsiques, tot establint un catàleg de competències i nivells competencials similars als desenvolupats per a la Formació Professional, per assolir una educació de qualitat. Però aquests currículums han d'anar acompanyats d'un necessari canvi metodològic a les aules que asseguri l'èxit escolar i una formació integral de l'alumnat.

2n) L'anomenat "fracàs escolar" és més rotund en el cas dels nois. En conseqüència, es recomana a les Administracions educatives que elaborin plans específics que presentin una oferta formativa atractiva per als joves i que incloguin campanyes de conscienciació adreçades a les famílies i actuacions concretes per a l'alumnat en risc d'exclusió social. Entre d'altres, és urgent trobar remeis per reduir l'elevat índex d'absentisme escolar i adoptar mesures preventives en els primers trams escolars, mesures de suport a l'alumnat més desafavorit i mesures de col·laboració família-escola.

En aquesta línia, és fonamental que les diferents Administracions educatives elaborin un *Pla estratègic contra l'abandonament escolar primerenc*, d'àmbit estatal, coordinat entre les Administracions educatives autonòmiques i l'Estat amb les altres Administracions públiques i amb la participació d'entitats socials, basat en ajudes a les famílies, equipament cultural i esportiu, potenciació de l'educació d'adults i l'ús gratuït de les noves tecnologies que els faciliti l'accés a una feina estable.

3r) El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives perquè duguin a terme una programació adequada de l'oferta educativa a fi de fer efectiva la plena i equilibrada escolarització, a través dels mecanismes previstos a la LOE, sense exclusions, de l'alumnat immigrant o que per qualsevol motiu s'incorpora de manera tardana al sistema educatiu, dels alumnes que presenten necessitats educatives especials i dels que presenten problemes o riscos d'abandonament i d'exclusió social. Així mateix, proposa a les Administracions educatives autonòmiques i a l'Administració educativa de l'Estat que emprenguin accions per motivar els joves amb dificultats d'aprenentatge en les matèries de formació general i que manifesten rebuig al mateix ambient escolar, aquells altres estudiants que poden abandonar el sistema educatiu prematurament perquè tenen poc domini de les tècniques instrumentals bàsiques, els alumnes immigrants, els joves situats en la marginació, etc., tot oferint-los altres alternatives de formació menys acadèmiques, que tinguin una finalitat professionalitzadora.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives que proveeixin els recursos suficients perquè hi hagi un augment de plantilles i una disminució de ràtios alumne/aula per dur a terme aquestes mesures en tots els centres sostinguts amb fons públics i en igualtat de condicions, tal com també recull la LOE, ja que aquesta proposta de programació de l'oferta educativa i l'escolarització equilibrada sols pot ser possible si tot l'alumnat rep atencions similars, sense fer cap distinció per estar

escolaritzat en una escola pública o concertada, per estar en una escola rural o en una gran ciutat, per estar en un barri determinat o a l'extraradi de la gran ciutat, etc.

4t) Per afavorir l'èxit de tots els alumnes, cal fer efectiva l'autonomia dels centres en la diagnosi de les necessitats, en el disseny de les mesures a adoptar i en l'elaboració dels plans de convivència encaminats a millorar el clima escolar en els centres de Secundària. Des de l'anàlisi de la situació concreta de cada centre es pot desenvolupar amb més eficàcia el treball cooperatiu dels equips docents com també la cooperació entre els centres educatius i les famílies a partir de l'esforç de les tutories i de l'orientació escolar. El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives a reforçar i coordinar les estructures d'orientació existents arreu de l'Estat.

De la mateixa manera, són necessaris plans integrals per al desenvolupament d'activitats sociocomunitàries en coordinació amb els sectors socials i institucionals de l'entorn més pròxim al centre. Aquests plans d'entorn haurien de comptar amb la participació dels professionals que duen a terme la seva tasca en un espai determinat.

5è) Un dels objectius educatius principals per al 2010 és la reducció de l'abandonament escolar prematur i del risc d'exclusió social. El Consell Escolar de l'Estat insta el MEC i les Administracions educatives a crear una oferta suficient i eficaç de Programes de Qualificació Professional Inicial, que s'hauria d'impartir, amb caràcter gratuït, en tots els centres de Secundària amb capacitat de desenvolupar els mòduls associats a nivells 1 de qualificació, cosa que n'augmentaria la diversificació, entenent que el pas de l'ESO als PCPI als 15 anys ha de tenir un caràcter excepcional i que sempre s'intentarà ajudar l'alumnat perquè assoleixi el títol de l'ESO per mitjà d'un desenvolupament adequat d'aquests programes que contribueixi a evitar l'abandonament prematur. Així mateix, cal facilitar l'accés de la qualificació professional inicial als cicles formatius de grau mitjà a fi d'augmentar el nombre de titulats en Educació Secundària Obligatoria, tenint en compte criteris com l'entorn socioeconòmic i les necessitats reals de formació i ocupació.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives autonòmiques i l'Administració educativa de l'Estat a reforçar les polítiques d'igualtat d'oportunitats i a establir una major oferta formativa per als grups amb dificultats d'integració: joves que han abandonat el sistema educatiu sense cap mena de qualificació, treballadors poc qualificats, amb contractes de treball atípics, etc.

4. Batxillerat i Formació Professional

1r) El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives a adoptar totes les mesures que siguin necessàries per aconseguir augmentar el 63,1%, cap a l'objectiu europeu del 85%, l'índex de titulació en Educació Secundària Superior en la franja d'edat de 18 a 24 anys. Entre d'altres: difondre informació sobre els ensenyaments postobligatoris, incrementar les ofertes formatives presencials, a distància i d'adults adreçades a joves sense titulació, amb edats compreses entre els 16 i els 24 anys.

2n) Augmentar la matriculació de l'Educació Secundària Obligatòria exigeix augmentar l'oferta dels ensenyaments professionals i del Batxillerat, integrant-lo en l'oferta formativa dels centres educatius, en règim nocturn i a distància, així com flexibilitzar i facilitar l'accés a aquests dels estudiants més grans de 18 anys. Per a la població adulta sense el nivell d'Educació Secundària Superior es proposa l'establiment d'una Xarxa de Centres de Segona Oportunitat públics, on es faran prioritàriament ofertes formatives adaptades a les necessitats dels grups amb més dificultats d'integració laboral, a la qual s'incorporin els Centres Integrats de Formació Professional i els instituts amb torns de tarda i nit.

Es recomana que les Administracions educatives potenciïn també els seus esforços a fi que l'alumnat amb discapacitat romangui i avanci dins del sistema educatiu més enllà de les etapes obligatòries, i que accedeixi a majors nivells de formació. Per això, serà necessària la continuïtat i l'estabilitat en la previsió i la dotació de recursos de suport que facilitin a aquest alumnat l'accessibilitat física a la comunicació, als continguts d'aprenentatge, a les noves tecnologies, etc.

3r) En l'ensenyament secundari postobligatori es produeix un desequilibri important entre els estudis professionals i els estudis acadèmics. El Consell Escolar de l'Estat proposa l'adopció d'una sèrie de mesures per incrementar la matrícula en cicles de grau mitjà: incrementar el nombre de centres públics que imparteixen aquests ensenyaments amb una oferta educativa, atractiva per a la joventut, suficient i diversificada, de les diferents famílies professionals que permeti escolaritzar tot l'alumnat que ho demani, per la qual cosa cal fer els oportuns estudis de tendència per adaptar l'oferta a les necessitats i la demanda del món productiu. Promoure campanyes per afavorir l'augment d'alumnes que hi accedeix i es titula en aquests cicles. En aquest sentit, el Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives autonòmiques i l'Administració educativa de l'Estat a orientar els nostres joves perquè responguin a l'oferta de determinades famílies professionals que són objectivament deficitàries en el mercat de treball. El Consell Escolar de l'Estat insta

les diferents Administracions educatives a donar a conèixer, a través dels centres educatius, els objectius reals del Batxillerat posant l'èmfasi en què un d'ells és capacitar l'alumnat per accedir a l'educació superior de caràcter professional.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives autonòmiques i l'Administració educativa de l'Estat a demanar una major cooperació del món empresarial, de les universitats i del món econòmic en el disseny i la planificació dels ensenyaments professionals. Promoure la Formació Professional sobre la base d'un augment de la seva qualitat, per mitjà d'una major inversió, un menor nombre d'estudiants per aula, materials i instruments de treball, estudi i pràctiques adients, etc. Proporcionar incentius econòmics a alumnes i empresaris a fi de facilitar el desenvolupament de fórmules compostes formació-ocupació i identificar les causes que afavoreixen l'alt nivell d'abandonament escolar en la Formació Professional de grau mitjà i adoptar les mesures correctores oportunes.

4t) El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives que avaluin l'aplicació de les mesures de flexibilitat i les novetats en l'avaluació del nou Batxillerat i, si resulta més adequat a les necessitats dels alumnes que el cursen a fi de millorar el trànsit als estudis superiors de caràcter professional o universitari. El Consell Escolar de l'Estat recomana a les Administracions educatives el disseny de xarxes de centres amb l'establiment de mapes educatius i l'oferta de totes les modalitats de Batxillerat.

Continua pendent l'actualització de la regulació de les Proves d'Accés a la Universitat. Aquestes proves s'haurien d'adequar a l'estructura i les funcions del Batxillerat i no pas al revés, com ha passat fins ara. De la mateixa manera, resulta interessant concretar les mesures relatives a l'accessibilitat i l'adaptació de les condicions de realització de la prova per a aquelles persones amb discapacitat que així ho requereixin.

5è) El Consell Escolar de l'Estat considera que és imprescindible una major flexibilitat dels ensenyaments postobligatoris per evitar la rigidesa d'aquests estudis. Del Batxillerat, a través de l'augment de l'oferta de qualitat i diversificada d'aquesta etapa educativa, fent possible que tot l'alumnat pugui optar a la modalitat i via de Batxillerat que vulgui. De la Formació Professional específica, millorant l'accés, des dels Programes de Qualificació Professional fins als Cicles de Grau Mitjà, i d'aquests als de Grau Superior, optimitzant l'oferta i amb àmplia difusió dels cursos preparatoris de les proves d'accés.

En aquest sentit, el Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives autonòmiques i l'Administració educativa de l'Estat a establir una major flexibilitat

entre els cicles formatius i altres estudis i que ofereixin i facilitin que els cursos per preparar les proves d'accés (tant a grau mitjà com a grau superior) es puguin cursar *on line*, de manera semipresencial o a distància, tot articulant i integrant eficaçment tot el sistema reglat i no reglat.

Aquest Consell considera imprescindible el desenvolupament del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals. A més, el govern, d'acord amb la normativa i amb la consulta prèvia a les comunitats autònomes, ha de continuar aprovant les titulacions de Formació Professional en el marc de la LOE, ja sia actualitzant les existents o creant-ne de noves amb la finalitat de millorar l'oferta del catàleg de títols, adaptant-se a les necessitats de la societat i dels sectors productius.

Atesa la importància del mòdul de Formació en Centre de Treball (FCT) per a l'èxit de la Formació Professional, el Consell Escolar de l'Estat insta el Ministeri d'Educació, Política Social i Esport a donar una major difusió en tots els centres educatius als diferents programes que possibilitin fer part de la FCT en un país europeu i recomana a les Administracions educatives que estableixin mecanismes de finançament específics per a l'alumnat que cursi aquest mòdul de formació.

5. La màxima prioritat de futur: invertir en educació (la despesa)

1r) El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions Públiques a fer un augment significatiu del pressupost en l'educació per aconseguir que els joves espanyols es trobin entre els "més ben educats" d'Europa.

2n) A Espanya la despesa pública en educació està per sota de la mitjana de la Unió Europea i de l'OCDE. En conseqüència, s'insta les Administracions educatives que facin efectiu el que es preveu a l'article 155.2 de la LOE, a fi de donar compliment als objectius establerts i assolir, en el menor termini possible, l'equiparació amb els països de la UE tant en despesa sobre el PIB com en despesa anual per alumne, tot aplicant criteris d'eficiència pressupostària. Així mateix, és necessària l'actualització del criteri de població contingut en el model vigent de finançament de les comunitats autònomes.

3r) La inversió pública a Espanya per afavorir la mobilitat dels estudiants és inferior a la mitjana de l'OCDE. S'insta les Administracions educatives que facin un esforç per procurar l'equiparació a la mitjana europea i de l'OCDE en les beques de mobilitat incloses en els diferents Programes Europeus.

4t) En l'Informe del curs 2005-2006, el Consell Escolar de l'Estat manifestava que cal augmentar la inversió en educació fins al 7% del PIB a l'acabament de la pròxima

legislatura, per superar els dèficits estructurals d'anys d'inversió per sota de la d'altres països del nostre entorn. Com que les dades contingudes en aquest Informe fan palès que ens mantenim allunyat d'aquest objectiu, aquesta proposta continua vigent.

Bona part de l'increment de la despesa pública hauria d'anar adreçada a les tecnologies de la informació i la comunicació aplicades a l'educació i la formació.

5è) Les grans diferències entre comunitats, tant en inversió per alumne com en percentatges del PIB de la mateixa comunitat invertits en educació, aconsellen que, per assolir els objectius generals i uns mínims homologables de qualitat, en el si de la Conferència Sectorial d'Educació s'estudiï la situació existent i s'arbitrin les mesures i propostes al govern que es creguin pertinents.

6. Convivència

1r) El Consell Escolar de l'Estat es felicita per la constitució de l'Observatori de la Convivència a l'escola, que era una de les propostes més fermes de l'acord subscrit per les organitzacions que l'integren. Entre les funcions de l'Observatori, hi ha la realització d'estudis que actualitzin les dades disponibles a fi de cercar solucions reals als conflictes per poder avaluar l'impacte de millora de les mesures adoptades. Es recomana la difusió d'aquests estudis, com també el recull i la difusió de pràctiques significatives de mediació, foment de la convivència entre alumnes de diferents cultures i de la igualtat real entre homes i dones.

El Consell Escolar de l'Estat insta les Administracions educatives autonòmiques i de l'Estat a oferir a tota la comunitat educativa una formació específica per posar en pràctica en els nostres centres educatius les tècniques i les eines necessàries per intervenir eficaçment en la resolució de conflictes.

2n) Es proposa aprovar una normativa específica i bàsica que garanteixi que tots els centres escolars comptin amb els recursos materials i humans necessaris per posar en pràctica el seu Projecte Educatiu i el seu Pla de Convivència i que disposin de prou autonomia pedagògica, organitzativa i de gestió per donar respostes singulars en aquells casos que ho requereixin.

En Consell Escolar de l'Estat insta el Ministeri d'Educació, Política Social i Esport a reprendre els acords per la convivència subscrits amb les diferents organitzacions educatives i que suposin un reforç en el treball per a l'Educació en la convivència i el respecte a la diferència i a reactivar els diferents òrgans de l'Observatori de la Convivència. Així mateix, s'insta les Administracions competents en matèria

educativa que harmonitzin la normativa respecte d'això i els intercanvis d'experiències que aprofundeixin en el desenvolupament comú i normalitzat de la convivència escolar a les aules.

3r) El Consell Escolar de l'Estat recomana que totes les comunitats autònomes comptin amb un Pla Integral d'intervenció a favor de la convivència i contra la violència. Aquest pla exigeix la implicació, col·laboració i corresponsabilitat de totes les Administracions competents per mitjà d'un acord que desenvolupi polítiques socials en el mateix medi on se situen els centres educatius. En el mateix sentit, i tal com ja va recomanar el Consell Escolar en anteriors informes, una de les millors maneres d'acostar els pares a l'educació dels seus fills és a través de la dignificació laboral i la reducció de la jornada a 35 hores setmanals per llei sense disminució salarial.

El Consell Escolar de l'Estat creu que cal revestir el professorat i el claustre de l'autoritat necessària per convertir-se en referències de l'equilibri entre drets i deures l'aprenentatge dels quals és el principi de la convivència, ja que avui resulta més necessari que mai dedicar una atenció especial al reconeixement de la funció social del professorat i a la seva motivació i promoció professional. El professorat ha de tenir la consideració d'autoritat pública en l'exercici de les seves funcions.

4t) El Consell Escolar de l'Estat considera que els problemes de convivència que es produeixen a l'escola han de tenir un tractament rigorós que eviti el sensacionalisme. Cal aconseguir un major compromís dels mitjans de comunicació amb la convivència escolar. D'altra banda, els mitjans de comunicació i Internet són un referent essencial en la configuració de les mentalitats i els projectes de vida dels adolescents, a més d'un contingut d'aprenentatge i un recurs didàctic poderós. En aquest sentit, cal impulsar i desenvolupar iniciatives que permetin percebre l'impacte dels mitjans en l'alumnat i reforçar l'ús racional d'aquests mitjans, per la qual cosa proposa la realització d'un protocol d'actuació entre les Administracions educatives i els mitjans de comunicació, pel qual aquelles puguin arbitrar mesures per impedir la difusió de continguts ofensius i vexatoris contra membres de les comunitats escolars.

El Consell Escolar de l'Estat, des del respecte més absolut de la llibertat d'expressió, demana a tots els sectors socials, i especialment als mitjans de comunicació, un suport a la tasca dels docents i que presentin una realitat més ajustada a la que es viu a les aules.

5è) En l'última dècada s'ha produït en el nostre país una incorporació notable de l'alumnat procedent d'altres països que ha fet que la nostra realitat educativa sigui ara multicultural. Tanmateix, per convertir-nos en centres interculturals i per afavorir la integració adequada d'aquest alumnat, es fa necessari aprofundir en mesures

orientades a l'acollida i recepció educativa i social dels nous alumnes i de les seves famílies en el centre i al seu grup classe, a l'ensenyament de la llengua o de les llengües oficials, a compensar possibles desajustos curriculars i a afavorir un ambient d'integració i convivència en els centres que eviti la segregació o la marginació d'aquest alumnat.

Tot i que són molts els esforços ja fets en aquest àmbit, cal continuar impulsant noves accions; per això, s'insta les Administracions a crear centres de recursos i equips d'acollida que estudiïn la situació escolar, personal, familiar i social de l'alumnat que s'hagi d'incorporar al centre per cooperar amb l'equip educatiu del centre en l'avaluació o la diagnosi inicial i en l'establiment de mesures d'atenció específica amb protocols clars a fi que tots els docents, i també la resta del personal del centre, sàpiguen com intervenir en cada moment. Així mateix, es proposa afavorir experiències que s'han demostrat positives, especialment la tutoria compartida i la mediació entre iguals, i l'elaboració de materials curriculars i altres documents de suport, difusió d'experiències realitzades amb èxit en altres països, en altres comunitats autònomes i en general en altres centres, que serveixin de guia i orientació al professorat i a les famílies.

El Consell Escolar de l'Estat considera essencial per a la integració lingüística i social les accions d'àmbit municipal en coordinació amb els centres educatius, per garantir la socialització d'aquest alumnat en àmbits esportius, lúdics i festius.

*Informe
sobre el estado
y situación
del Sistema Educativo*

*Consejo Escolar del Estado
Curso 2006/2007*

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN,
POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTE

CONSEJO
ESCOLAR
DEL ESTADO

NOTA: El Consejo Escolar del Estado agradece al correspondiente Consejo Escolar Autonómico su inestimable ayuda en la traducción realizada de las *Propuestas de Mejora* en la lengua cooficial propia, que fueron aprobadas en lengua castellana por el Pleno del Consejo.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN, POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTE
Consejo Escolar del Estado

Edita:

© SECRETARÍA GENERAL TÉCNICA
Subdirección General de Información y Publicaciones

Catálogo de publicaciones del MEPSYD

<http://www.mepsyd.es/>

Catálogo general de publicaciones oficiales

www.060.es

Fecha de edición: 2008

NIPO.: 660-08-109-6

Depósito Legal: M-36739-2008

Imprime: Artes Gráficas Rupem S. Coop.

PRESENTACIÓN

El Consejo Escolar del Estado, máximo órgano consultivo y de participación de los niveles educativos no universitarios, en el que se encuentran representados los sectores más directamente implicados en la programación general de la enseñanza, elabora cada curso académico el "Informe sobre el estado y situación del sistema educativo".

El día 26 de junio de 2008, el Pleno del Consejo, al que por primera vez se han incorporado los Presidentes de los Consejos Escolares de las 17 Comunidades Autónomas, además de un grupo en representación de las corporaciones locales y otro por las organizaciones de mujeres más representativas, aprobó el Informe sobre el estado y situación del sistema educativo español del curso 2006/07. Este es el vigésimo primero desde que la Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a la Educación, crease el Consejo Escolar del Estado asignándole el cometido de elaborar, aprobar y hacer público el citado informe en cada curso académico.

En el presente Informe se ha procurado seguir mejorando su estructura para lograr mantener la riqueza de datos y matices de los informes anteriores con las demandas que introducen los cambios normativos, la evolución social y los planteamientos de los sectores que integran la comunidad educativa. Por primera vez, las propuestas de mejora que el Pleno ha aprobado elevar a las Administraciones educativas, van a ser publicadas tanto en castellano como en las lenguas cooficiales del Estado lo que esperamos que contribuya a su mayor difusión y a incrementar las posibilidades de influencia institucional de la totalidad de la comunidad educativa representada en este organismo.

El Informe de este curso se ha organizado en cuatro grandes apartados:

- En el Apartado I se incluye el análisis de los acontecimientos más destacados del curso 2006/07 protagonizado por el desarrollo reglamentario de la Ley Orgánica de Educación y por la implantación de determinadas medidas encaminadas a reforzar la equidad del sistema y a mejorar la calidad de los*

aprendizajes en la perspectiva de alcanzar los objetivos europeos fijados por los países miembros de la Unión Europea para el 2010.

- *En el Apartado II se mantienen los seis aspectos más relevantes de nuestro sistema y su comparación internacional. En cada uno de estos capítulos se incluyen aquellas propuestas de mejora que el Consejo Escolar del Estado estima conveniente elevar a las Administraciones educativas. En esta ocasión se han reducido a cinco el número de propuestas de cada uno de ellos con el objetivo de ganar en claridad y contundencia.*
- *En el Apartado III se recoge toda la información estadística y documental, clasificada por epígrafes que mantienen la estructura de cursos anteriores, para facilitar la localización de datos y su comparación. Por primera vez el Informe incluye un apartado específico dedicado a Ceuta y Melilla.*
- *En el Apartado IV se presentan otras propuestas de mejora aprobadas por el Consejo, que recaen tanto sobre aspectos generales del sistema educativo como sobre diferentes aspectos no incluidos en los temas seleccionados en el apartado II.*

Toda la información referida a los apartados descritos se encuentra incorporada al CD que acompaña a la publicación en papel. En su elaboración se ha procurado aunar las diversas sensibilidades y enfoques mantenidos por los sectores y organizaciones presentes en el organismo, convencidos del valor añadido que representa alcanzar ámbitos de consenso.

De la lectura detenida del "Informe sobre el estado y situación del sistema educativo" en el curso 2006-07 se obtienen unas conclusiones que, creemos, pueden ser mayoritariamente compartidas.

Han sido muchos los esfuerzos realizados tanto por las Administraciones públicas como por los distintos sectores de la comunidad educativa que han permitido un avance notorio en muchos aspectos. Pero el Consejo Escolar del Estado debe llamar la atención sobre los que estima problemas principales de la educación española y pedir a las autoridades del Estado que dediquen a los mismos una atención preferente aplicando los esfuerzos y los medios adecuados para resolverlos con

eficacia, evaluación y seguimiento de las medidas que se vayan adoptando, en un marco de cooperación entre todas las Administraciones educativas.

Para afrontarlos de forma eficaz, es imprescindible e inaplazable un incremento sustancial de las inversiones en educación y de su eficiencia aplicando criterios de rigor y supervisión en el seguimiento del gasto. Destinar un porcentaje del 7% PIB a educación y, en cualquier caso, alcanzar ya la media europea, y aún superar esa media, como viene reclamando el Consejo en sus informes anuales, es una necesidad inaplazable para mejorar la calidad de las instalaciones escolares y de sus equipamientos, y para responder con acierto a los desafíos que tiene planteado nuestro sistema escolar. La educación es la mejor inversión de un Estado.

Así mismo, la mejora de la formación inicial y permanente del profesorado para desarrollar las competencias básicas y el refuerzo de la consideración social de la labor docente deben redundar en una mayor calidad del sistema educativo que depende, en una buena medida, de la calidad del profesorado.

En relación con cada uno de los grandes temas que se abordan en el Apartado II del Informe se pueden sintetizar como sigue las carencias que se aprecian y las soluciones que se proponen:

- 1. Carácter educativo de la Educación Infantil para garantizar la igualdad de oportunidades*

Investigaciones y estudios nacionales e internacionales han concluido en numerosas ocasiones que la escolarización en edades tempranas es uno de los factores clave para que los estudiantes alcancen mejores rendimientos, especialmente cuando las familias tienen bajo nivel socioeconómico y cultural. En consecuencia, la escolarización temprana es un medio eficaz para conseguir la equidad y prevenir el fracaso escolar. La LOE establece el carácter educativo de la etapa 0-6 años, dividida en dos ciclos. Sin embargo, las múltiples y variadas regulaciones posibles del Primer ciclo de la Educación Infantil pueden conducir al deterioro, o la pérdida de su carácter educativo. Una deficiente escolarización en el primer ciclo de la etapa contribuiría a agravar, más que a compensar, las condiciones socioculturales de partida.

Para evitarlo, las Administraciones educativas han de garantizar el carácter educativo del Primer ciclo de Educación Infantil y su vinculación con el Segundo ciclo, con la exigencia de unos requisitos mínimos comunes de calidad que cumplan con los fines para los que fue establecido.

2. Mejorar la competencia lectora y el aprendizaje de idiomas, prioridad educativa

El último Informe PISA ha puesto de manifiesto las dificultades de nuestros adolescentes en comprensión lectora (dificultades para analizar, relacionar, inferir, etc.) que comparten los jóvenes de muchos países de la Unión Europea, indicándonos que nos encontramos ante un problema complejo.

Por ello es imprescindible que se desarrollen y se apliquen con rigor las medidas de fomento de la lectura propuestas en la LOE para la Educación Primaria y Secundaria Obligatoria. El fomento de la competencia lectora, la más básica de las competencias básicas, es responsabilidad de los profesores de todas las materias. Para aplicar las medidas correctoras necesarias, el Consejo pide al Ministerio de Educación que, a través del Instituto de Evaluación, evalúe sistemáticamente la situación y progreso en las competencias básicas incluidas en el currículo y, especialmente, en la competencia lectora, utilizando los datos derivados de las evaluaciones de diagnóstico e internacionales.

Por otra parte, para favorecer la formación continua de los ciudadanos y ciudadanas del siglo XXI el aprendizaje de idiomas es imprescindible. Es preciso habilitar medidas que promuevan el aprendizaje de los idiomas desde edades tempranas, ampliar la dotación de becas en países extranjeros, extender las experiencias de currículos bilingües y, muy especialmente, garantizar la formación inicial y permanente del profesorado en el dominio de idiomas.

3. El abandono escolar prematuro: talón de Aquiles de nuestro sistema educativo

El porcentaje de alumnado que concluye la ESO sin titulación, o la abandona antes de haberla concluido, y que se ha instalado en torno al 30%, resulta

insoportable para nuestro sistema educativo. El problema reviste especial gravedad entre los varones. Aunque existen importantes diferencias entre los países de la Unión Europea y entre unas Comunidades Autónomas y otras, en general es un aspecto que se resiste a mejorar en la medida de lo propuesto por los objetivos europeos y españoles para 2010.

Sin duda, este es el principal reto que debe afrontar la educación española. Solucionarlo exige la puesta en marcha de mecanismos diversos: se han de reforzar las medidas compensatorias establecidas por la LOE y, allí donde sea necesario, disminuir las ratios profesorado/alumnado, facilitar apoyos y refuerzos tempranos desde Primaria, motivar con la cultura del trabajo y del esfuerzo y, en general, aplicar las medidas que sean precisas a la vista de los resultados de las evaluaciones de diagnóstico.

Para el alumnado que tras acogerse a todas las medidas compensatorias propuestas no logre el objetivo final de la titulación en la ESO, las Administraciones deben hacer el máximo esfuerzo por garantizar su acceso a una oferta suficiente de Programas de Cualificación Profesional Inicial en todos los centros, de manera que toda la población logre, al menos, la certificación de uno de esos Programas y con esta certificación, se le posibilite seguir sus estudios en la Formación Profesional de grado medio.

4. Aumento de la oferta y mayor flexibilidad de las enseñanzas postobligatorias

Estamos también muy lejos de la tasa deseable de jóvenes de 18 a 24 años que se encuentran en posesión de un título de Enseñanza Secundaria Superior, lo que constituye un problema para la sociedad en un mundo cada vez más competitivo. Es necesario un análisis riguroso de las diferencias entre las distintas Comunidades Autónomas y sus posibles causas, del funcionamiento y de la adecuación de las fórmulas establecidas por la legislación y un seguimiento minucioso de la evolución de las tasas. Es imprescindible que las Administraciones tomen medidas para detener la disminución del alumnado que cursa el Bachillerato y para incrementar el número de alumnos y alumnas matriculados en ciclos de Grado Medio y Grado Superior con el horizonte, a medio plazo, de lograr el objetivo de un 85% de titulados en secundaria

postobligatoria propuesto por la Unión Europea. Avanzar hacia este objetivo depende de los logros que seamos capaces de conseguir en la reducción del abandono educativo prematuro.

Para alcanzarlo es imprescindible que la oferta educativa de las enseñanzas postobligatorias sea más flexible, compatible con el trabajo, para que los menores de 20 años incorporados al mundo laboral puedan acceder a estudios superiores con incentivos para ellos y para la empresa. Asimismo, se debe ampliar la oferta de los Centros de Segunda Oportunidad para facilitar a los mayores de edad la posibilidad de obtener el título.

5. La integración escolar hoy, garantía de la cohesión social de mañana

La escolarización de los alumnos y alumnas con necesidades específicas de apoyo educativo, con riesgo de exclusión social y de incorporación tardía al sistema educativo (alumnado extranjero), se concentra en zonas y centros determinados, con graves consecuencias para algunos centros y en detrimento, probablemente, de su integración social. Tanto el Consejo Escolar del Estado, como el Defensor del Pueblo, proponen una política de escolarización racional para evitar guetos que dificulten la integración y la calidad de la enseñanza, así como la adopción de las oportunas medidas compensatorias que mejoren las perspectivas escolares de este alumnado. Todo ello será posible si se dota a los centros de los recursos humanos y materiales suficientes y si se mantiene un seguimiento que determine la eficacia de las medidas adoptadas y su posible mejora.

6. Aprender a convivir, pilar de la educación

Las Administraciones educativas deben seguir muy de cerca la evolución de la convivencia en los centros para que se conviertan en escuelas de ciudadanía, pues si no hay convivencia no hay educación. No es suficiente evitar con eficiencia los conflictos que perturban la vida escolar, sino que es necesario inculcar los principios y hábitos de una convivencia desde la participación en la elaboración de las normas, la responsabilidad, el respeto y la solidaridad

aprovechando la situación única e irrepetible que ofrece el marco escolar regido por unas normas elaboradas con la participación de los agentes implicados.

El Consejo hizo público el Acuerdo de rechazo de cualquier tipo de violencia el 27 de enero de 2007. Ahora pide al Observatorio de la Convivencia que valore en qué medida aquel análisis y las propuestas formuladas han contribuido a la mejora de la convivencia escolar y que se difundan experiencias que se han mostrado eficaces como la tutoría compartida y la mediación en conflictos. También es importante que las previsiones relativas al sistema educativo, que contiene la Ley Orgánica de Prevención de la Violencia de Género, se aceleren y se incrementen en beneficio de la formación integral del alumnado.

Esperamos haber acertado en el diagnóstico que ahora se presenta a la comunidad educativa y a la sociedad y que todos mantengamos la confianza en nuestro sistema educativo. El Consejo insta a las Autoridades del Estado, Comunidades Autónomas, Instituciones, Organismos y a la sociedad en general, para que, con la responsabilidad que a cada uno le corresponde, no recorten los esfuerzos necesarios para lograr una educación de calidad con equidad. Sólo haciendo de la educación la prioridad, con las aportaciones de todos, lograremos que nuestros jóvenes se encuentren entre los más y mejor educados de Europa.

Hemos creído conveniente publicar de manera autónoma las mencionadas propuestas de mejora con el fin de que alcancen la máxima difusión posible entre todos los sectores interesados, si bien debemos seguir manteniendo la perspectiva de que forman parte de un Informe más extenso, al que es necesario remitirse para captar todo su significado. Esperamos que las consideraciones que contiene esta publicación contribuyan al avance de nuestro sistema educativo.

*Carmen Maestro Martín
Presidenta del Consejo Escolar del Estado*

PROPUESTAS DE MEJORA ---

De carácter general

1ª) El Consejo Escolar del Estado considera que la escuela pública debe ser el eje vertebrador del sistema educativo del Estado español, pues la escuela pública es la que está en todos los pueblos y ciudades, en todos los barrios y aldeas, es a la que acude la mayoría del alumnado de todo el Estado, la que hace que la etapa de escolarización obligatoria sea una etapa de convivencia entre escolares, con los iguales y con los distintos, una etapa que sirve para el reconocimiento mutuo, para la valoración positiva entre los que son distintos, una etapa que contribuye con esta convivencia al mejor desarrollo democrático de una sociedad cada día más diversa, más múltiple, más plural. Esta escuela, la escuela pública, en la que cursa la escolarización obligatoria el mayor número de alumnado de todo el Estado, es la que el Consejo Escolar del Estado considera que deben potenciar los poderes públicos.

2ª) El Consejo Escolar del Estado insta a la Administración educativa del Estado a buscar un marco que permita un compromiso institucional, acuerdo o pacto de Estado que asegure la estabilidad de un sistema educativo válido y eficaz para todo el territorio nacional y con visos de permanencia, cuestión esencial para mejorar el sistema educativo, la enseñanza pública y las condiciones de trabajo de los docentes.

3ª) El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones Educativas a tomar medidas que profundicen en los principios de inclusión, igualdad de oportunidades y accesibilidad universal a los centros y entornos educativos, al currículo, a la información y a la comunicación para asegurar la atención a los alumnos y alumnas con discapacidad. Entre otras medidas se debe procurar la detección precoz de las necesidades educativas asociadas a la discapacidad, la previsión y dotación de recursos a las necesidades específicas de apoyo educativo y de orientación psicopedagógica en el tránsito entre etapas, así como la permanencia y avance de este alumnado dentro del sistema educativo más allá de las enseñanzas obligatorias. Todo ello sin olvidar la actualización competencial y la flexibilización horaria e incentívación del profesorado que atiende al alumnado con necesidades educativas especiales.

4ª) El Consejo Escolar del Estado insta al gobierno a que revise el Concordato con el Estado Vaticano con el objetivo de que la enseñanza de la Religión no forme parte del currículo escolar.

5ª) El Consejo Escolar del Estado recomienda a las Administraciones Educativas que eviten cualquier discriminación por razón de sexo en los centros escolares.

1. Educación infantil, importancia de esta etapa. Contribución de la misma a la calidad y equidad del sistema educativo

1ª) Para alcanzar los objetivos europeos fijados para el 2010, se insta a las Administraciones educativas a situar la tasa de escolarización en el 100% de los niños y niñas en el segundo ciclo de la Educación Infantil y a potenciar la escolarización en el primer ciclo, procurando que las familias tomen conciencia de los beneficios que puede reportar a sus hijos e hijas una buena escolarización a estas edades. Especialmente deben escolarizarse aquellos niños y niñas provenientes de sectores sociales desfavorecidos, dado que la educación en edades tempranas constituye un factor fundamental para compensar las situaciones de desventaja de partida. Para ello es fundamental la creación de suficientes plazas públicas de calidad, así como la actualización del criterio de población contenido en el modelo vigente de financiación de las Comunidades Autónomas, mediante la creación y consolidación de una red de escuelas infantiles de titularidad pública en todas las Comunidades Autónomas. Esta red estará conformada por los centros propios de las Comunidades Autónomas y los centros de las administraciones locales y debe constituirse en el elemento vertebrador y en el referente indiscutible de calidad del sistema.

Para facilitar el logro de los objetivos educativos de la etapa es necesario que, en aquellas Comunidades en que aún no se ha hecho, el ciclo 0-3 pase a depender de las administraciones educativas.

2ª) Para favorecer la escolarización en el ciclo 0-3 años se propone a las Administraciones educativas que incrementen de manera sustancial el gasto público destinado al primer ciclo de la Educación Infantil, en el marco de su programación educativa, con el fin de que los objetivos marcados en el Programa Nacional de Reformas puedan ser una realidad en el horizonte del 2010. Todo ello sin detrimento de la necesaria financiación en los niveles obligatorios del sistema.

El Consejo Escolar del Estado insta al Ministerio de Educación y a las Administraciones educativas a adoptar las medidas y los recursos materiales y humanos de apoyo necesarios para la total escolarización de los alumnos inmigrantes en la Educación Infantil, a fin de favorecer su integración social.

El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas a que oferten puestos escolares públicos suficientes, tendiendo a su gratuidad.

3ª) Se recomienda a las Administraciones educativas un decidido apoyo a las medidas de colaboración con las Corporaciones locales encaminadas a la creación de plazas gratuitas en el primer ciclo de la Educación Infantil, lo que, además de los beneficios efectivos que de ello se derivarán para los niños y niñas afectados, facilitará la conciliación de la vida familiar y laboral de los padres y madres. Estas medidas deben ser complementarias con ayudas a las familias que opten por la escolarización de sus hijos en centros privados así como con el establecimiento de convenios con entidades privadas sin ánimo de lucro para atender en su totalidad la demanda educativa de las familias en el primer ciclo de Educación Infantil.

4ª) La transición desde el último curso de la Educación Infantil al primer curso de la Educación Primaria presenta problemas de adaptación para algunos niños y niñas debido a las diferencias existentes entre ambas etapas. Por ello, se propone a las Administraciones educativas que elaboren planes de transición específicos, así como que insten a los centros docentes a elaborar Proyectos educativos que recojan explícitamente la continuidad entre el segundo ciclo de Educación Infantil y el primer ciclo de Educación Primaria con acciones coordinadas que presten atención especial a la participación de las familias, particularmente cuando se produce un cambio de centro educativo y contengan mecanismos para asegurar que, en todo caso, los objetivos de la etapa anterior han sido alcanzados.

5ª) Este Consejo Escolar del Estado propone a las Administraciones Educativas Autonómicas y a la Administración Educativa del Estado la colaboración en la elaboración conjunta de un *Plan Especial de Educación Infantil*, en el seno de la Conferencia Sectorial de Educación, que contemple el carácter educativo del conjunto de la etapa, establezca los requisitos mínimos comunes referidos al primer ciclo que debieran cumplir los centros que lo impartan, incluyendo los de titulación y formación permanente de sus profesionales, y ofrezca las orientaciones necesarias para que estos elaboren su propuesta pedagógica en virtud de lo dispuesto por la Ley Orgánica de Educación, teniendo como referencia las competencias básicas y el calendario para la consecución de objetivos y la financiación destinada al logro de los mismos.

Igualmente, para favorecer la continuidad y seguimiento individualizado, se insta a las Administraciones a establecer mecanismos que garanticen el intercambio de información tanto del grupo como de la historia educativa de cada alumno individualmente considerado respetando, en todo caso, la confidencialidad de los informes y la Ley de Protección de Datos. Con el objeto de incidir en la mejora de la calidad y atención a la etapa Infantil instamos a las diferentes administraciones a reducir las ratios actuales en el 2º ciclo de Educación Infantil a 15 alumnos/as por aula. Esta ratio será reducida cuando se escolarice alumnado con necesidades educativas especiales.

El Consejo Escolar del Estado cree necesaria la introducción de forma generalizada en la Educación Infantil de las nuevas tecnologías de la información y la comunicación y de una lengua extranjera. Asimismo, dada la importancia del aprendizaje de idiomas desde edades tempranas, se recomienda a las Administraciones educativas: potenciar la formación en lenguas extranjeras y su didáctica en el profesorado de Educación Infantil, impulsar la incorporación de libros y materiales multimedia en las bibliotecas y aulas de los centros y la firma de un protocolo que favorezca la emisión de programas televisivos infantiles extranjeros en versión original.

De igual manera, este Consejo Escolar del Estado propone a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado asignar especialistas de Educación Física y Música, desde edades tempranas, para iniciarse en el movimiento, el gesto y el ritmo. Asimismo, se les insta a que doten a los centros educativos de Educación Infantil, en los que haya alumnos que precisen atención más individualizada, de un mayor número de profesorado de apoyo para su correcta atención y a adoptar cuantas medidas organizativas y normativas sean necesarias para que en todos los centros sostenidos con fondos públicos se alcancen las mismas ratios profesor/unidad escolar y los mismos equipos de orientación educativa.

Dada la importancia que en la dinámica de la Escuela Infantil tienen los recursos y materiales didácticos se recomienda cuidar especialmente el equipamiento de los centros en esta etapa acomodando la selección de materiales y recursos que se envían al desarrollo del currículo y a las necesidades educativas a estas edades.

2. Educación primaria: prevención de las dificultades de aprendizaje y necesidad de apoyo y refuerzo educativo

1ª) El Consejo Escolar del Estado observa dificultades de adaptación del alumnado al inicio de la etapa, al pasar desde el último curso de la Educación Infantil al primer curso de la Educación Primaria. Igualmente, existen algunos problemas de adaptación de determinados sectores del alumnado al pasar de la Educación Primaria a la Educación Secundaria. Por tanto, se recomienda a las Administraciones educativas que potencien sus esfuerzos para facilitar dicho tránsito entre etapas mediante la elaboración de adecuados programas de coordinación entre el profesorado que imparte los diferentes niveles. Estos esfuerzos deberían orientarse a favorecer la coherencia entre las etapas, de manera que la Propuesta pedagógica, incluida la previsión y la dotación de recursos de apoyo a las necesidades específicas de apoyo educativo, del primer ciclo de Primaria tomara como punto de

partida la terminal de la de Educación Infantil, favoreciendo procesos de elaboración conjunta entre ambos ciclos.

2ª) El hecho de que un alto porcentaje de estudiantes terminen la escolarización obligatoria sin saber comprender los textos que leen y con un nivel de expresión oral y escrito deficiente, nos obliga a adoptar medidas. Por eso, incrementar el hábito de la lectura y la competencia lectora del alumnado es una necesidad urgente de nuestro sistema educativo. Para lograrlo, se propone a las Administraciones educativas la elaboración de un plan específico que incluya la previsión y la dotación de recursos a las necesidades específicas de apoyo educativo y que garantice la dedicación de un tiempo diario a la lectura desde la Educación Primaria en todas las etapas educativas, tal como establece la ley. Con la elaboración de este plan se debería atender de forma específica al desarrollo de la comprensión lectora en todas las áreas y materias del currículo favoreciendo: la organización de medidas de motivación a la lectura en las etapas tempranas, los talleres literarios y actividades lectoras en toda la etapa obligatoria, la cooperación indispensable de los padres y la formación explícita para alumnos y profesores sobre los procedimientos competentes de la lectura comprensiva, así como la elaboración y difusión de materiales de aula que lo propicien.

Se propone a las Administraciones educativas que favorezcan la dedicación en los centros educativos de un tiempo específico diario para la lectura y escritura de textos en diferentes formatos y soportes. Además de las actuaciones necesarias para dotar a los centros de bibliotecas escolares con instalaciones adecuadas, atendidas por personal especializado y con recursos suficientes, incluyendo los derivados de la aplicación de las nuevas tecnologías de la información y la comunicación. Asimismo, las Administraciones educativas deberían propiciar la elaboración de publicaciones, en formato papel y digital, así como otras iniciativas de formación dirigidas al aprovechamiento y mejora de bibliotecas escolares y de aula, que incluyan recomendaciones para la dotación y el funcionamiento de la biblioteca, foros de intercambio de experiencias y espacios virtuales de lectores. En este aspecto es muy importante la colaboración con las Corporaciones locales para convertir a las bibliotecas escolares en un sólido apoyo para los procesos de enseñanza y aprendizaje. Este plan específico de fomento de la lectura debe ir acompañado de la correspondiente memoria económica y de una evaluación periódica de los resultados obtenidos.

3ª) El proceso educativo debe estar necesariamente coordinado entre la escuela y las familias. El contacto fluido y la acción dispuesta en una misma dirección son factores que facilitan el proceso educativo y la construcción de la personalidad propia del alumnado. Asimismo, es preciso implicar y potenciar la actuación conjunta de la escuela y la familia para estimular acciones sobre normas de conducta, de

convivencia, educación en valores, etc., sin interferir en los aspectos técnico-profesionales de la enseñanza, que deben ser competencia exclusiva de los docentes. Se insta a las Administraciones educativas y a los centros docentes a que dispongan todas las medidas necesarias para facilitar dicho contacto, habilitando los horarios que sean accesibles para todas las partes implicadas. Además, el Consejo Escolar del Estado considera fundamental el desarrollo integral de la infancia por lo que insta a las Administraciones educativas a fomentar la cooperación con las Administraciones locales, los servicios sanitarios y los servicios sociales para la mejor atención integral de toda la población infantil de 3 a 12 años.

4ª) El profesorado de todas las etapas es la clave de cualquier proceso de mejora de la calidad de un sistema educativo. Por esta razón, su formación debe responder a dos exigencias básicas: científica y psicopedagógica. Los títulos específicos para las diferentes especialidades para impartir docencia en la Educación Infantil y Primaria deben adaptarse al modelo universitario conocido como "Proceso de Bolonia". Por ello, el Consejo Escolar del Estado considera fundamental el desarrollo de planes de evaluación diagnóstica y formación permanente del profesorado adaptados a las nuevas necesidades profesionales. En este sentido, la formación en la didáctica para aplicar las competencias básicas en el aula, programación y elaboración de los criterios de evaluación de las mismas que los nuevos currículos establecen, debe considerarse un eje prioritario, potenciando siempre el intercambio de experiencias, la autonomía pedagógica, organizativa y de gestión, y la formación en centros. Asimismo, se insta a las Administraciones educativas a organizar un Programa de apoyo a todo el profesorado que imparte docencia por primera vez a través de maestros tutores, que deberían ser convenientemente incentivados. Igualmente se insta al Ministerio de Educación a retomar las negociaciones con los sindicatos representativos del profesorado para acordar un Estatuto de la Función Pública Docente que permita cumplir los compromisos recogidos en la LOE relativos al reconocimiento y apoyo al profesorado junto con el establecimiento de un sistema de desarrollo profesional que le homologue con los docentes de los países de la OCDE.

5ª) Con objeto de que el alumnado de Educación Primaria desarrolle el grado de competencias básicas correspondiente a su nivel, las Administraciones educativas impulsarán y generalizarán el estudio de una segunda lengua extranjera, así como el establecimiento de programas que permitan el uso de las nuevas tecnologías como recurso habitual. Asimismo, para asegurar unos resultados óptimos y una atención más personalizada, el Consejo Escolar del Estado propone reducir la ratio en este nivel educativo, fijando como máximo 20 alumnos por aula, reduciéndolo si se escolariza alumnado con necesidades de apoyo educativo específico.

El porcentaje de alumnado que finaliza la educación obligatoria sin la obtención del título de Graduado en secundaria obligatoria, requiere tomar medidas para actuar en

el momento en que se producen las dificultades, es decir, en Educación Infantil y en Primaria. En consecuencia, se recomienda a las Administraciones educativas la planificación de actividades de refuerzo y recuperación que formen parte de las actuaciones ordinarias de los centros educativos y que sean lo suficientemente flexibles para permitir intervenir en el momento en que las dificultades se detecten, o bien actividades de ampliación para quienes tienen más motivación y capacidad de aprender. En general, todas las actividades de refuerzo y apoyo requieren una planificación cuidada y "horas de docencia", algunas de ellas especializadas. El incremento de plantillas (ratio profesor/aula) es urgente, pues la realidad actual es deficiente en la enseñanza pública, y muy deficiente en la enseñanza concertada. La incorporación de Equipos de Orientación en número suficiente es también esencial. Las evaluaciones de diagnóstico al finalizar el segundo ciclo de Educación Primaria han de ser un instrumento para detectar las dificultades y favorecer la adopción de medidas de mejora, impidiendo la clasificación de centros e incidiendo en el valor añadido que proporciona la institución escolar a todos los alumnos, en especial a los más desfavorecidos.

Se insta igualmente a las Administraciones a establecer modelos de plantillas que, con la suficiente dotación de maestros generalistas y especialistas, permitan llevar a la práctica los necesarios planes de acción tutorial, los programas de apoyo y refuerzo, así como otras medidas efectivas de atención a la diversidad. A tal efecto, el Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas a que doten a todos los centros educativos públicos con especialistas suficientes de Audición y Lenguaje, Pedagogía Terapéutica y servicio de orientación y a que doten también a todos los centros públicos que imparten Educación Infantil y/o Primaria de Personal de Administración y Servicios para liberar al profesorado de funciones que no son docentes.

3. Educación secundaria obligatoria: el éxito de todos los alumnos como objetivo

1ª) El Consejo Escolar del Estado considera que el problema más importante de nuestro sistema educativo es la baja tasa de alumnos que acaban con éxito la enseñanza obligatoria. Aunque es preciso reconocer que se han realizado importantes esfuerzos, los resultados no han sido satisfactorios y es mucho el camino que queda por recorrer para alcanzar los niveles de titulación de los países de la UE. Por ello, este Consejo insta a las Administraciones educativas a seguir mejorando la atención a la diversidad con programas de diversificación, profundizando en la aplicación de los principios de inclusión, igualdad de oportunidades y accesibilidad universal, tanto mediante los recursos materiales y humanos necesarios como a través de programas de diversificación, de medidas de

compensación educativa, de Planes de Lectura, de Planes de Refuerzo, Orientación y Apoyo, de desdobles y refuerzo de áreas instrumentales, una disminución de las actuales ratios alumnos/aula a un máximo de 20 alumnos, reduciéndolo si se escolariza alumnado con necesidades educativas especiales, de potenciación de la acción tutorial y de la orientación académica y profesional- imprescindibles en el paso entre etapas-, así como del refuerzo de la orientación vocacional y laboral en los dos últimos cursos de la Secundaria Obligatoria, particularmente en los casos del alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo.

En este sentido, insistimos en la conveniencia de situar las pruebas de recuperación en los primeros días de septiembre y recomendamos revisar la posibilidad de ampliar la flexibilidad en la organización de los currículos desde el tercer curso. El establecimiento de medidas compensadoras para lograr que todo el alumnado desarrolle al máximo sus competencias sin renunciar a la excelencia educativa y el diseño de estrategias y medidas específicas para el alumnado que presenta problemas de retraso escolar y carencias que le impiden continuar con éxito sus estudios con la correspondiente evaluación de los planes de refuerzo vigentes.

El fracaso escolar en la ESO afecta tanto a los centros de titularidad pública como a los centros de titularidad privada concertados. Por ello, es necesario el refuerzo de más profesionales en la dotación de plantillas en todos los centros sostenidos con fondos públicos, ya sean estos públicos o privados concertados, que les permita a todos ellos superar, con las mismas garantías de éxito, los retos y las dificultades descritas, pues son los mismos para ambos. La incorporación de más profesionales a los Departamentos de Orientación es esencial.

El Consejo Escolar del Estado insta a las administraciones educativas al desarrollo y concreción en los currículos formativos de las competencias básicas, estableciendo un catálogo de competencias y niveles competenciales similares a los desarrollados para la Formación Profesional, para la conducción a una Educación de Calidad. Pero estos currículos deben ir acompañados de un necesario cambio metodológico en las aulas que asegure el éxito escolar y una formación integral del alumnado.

2ª) El denominado “fracaso escolar” es más rotundo en el caso de los varones. En consecuencia, se recomienda a las Administraciones educativas la elaboración de planes específicos que presenten una oferta formativa atractiva para los jóvenes y que incluyan campañas de concienciación dirigidas a las familias y actuaciones concretas para el alumnado en riesgo de exclusión social. Entre otras, es urgente encontrar remedios para reducir el elevado índice de absentismo escolar, adoptando medidas preventivas en los primeros tramos escolares, medidas de apoyo al alumnado más desfavorecido, y de colaboración familia-escuela.

En esa línea es fundamental que las diferentes Administraciones educativas elaboren un *Plan estratégico contra el abandono escolar temprano*, de ámbito estatal, coordinado entre las Administraciones educativas Autonómicas y del Estado con las otras Administraciones públicas y con la participación de entidades sociales, basado en ayudas a las familias, equipamiento cultural y deportivo, potenciación de la educación de adultos y el uso gratuito de las nuevas tecnologías que les facilite el acceso a un trabajo estable.

3ª) El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas para que realicen una adecuada programación de la oferta educativa a fin de hacer efectiva la plena y equilibrada escolarización, mediante los mecanismos previstos en la LOE, sin exclusiones, del alumnado inmigrante o que por cualquier motivo se incorpora tardíamente al sistema educativo, de los alumnos y alumnas que presentan necesidades educativas especiales y de los que presentan problemas o riesgos de abandono y de exclusión social. Así mismo, propone a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado, que emprendan acciones para motivar a los jóvenes con dificultades de aprendizaje en las materias de formación general y que manifiestan rechazo al propio ambiente escolar, a aquellos otros estudiantes que pueden abandonar el sistema educativo prematuramente porque poseen poco dominio de las técnicas instrumentales básicas, a los alumnos inmigrantes, a los jóvenes situados en la marginación, etc... ofreciéndoles otras alternativas de formación menos academicistas, que tengan un fin profesionalizador.

El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas a proveer los recursos suficientes para que haya un aumento de plantillas y una disminución de ratios alumnado/aula para acometer estas medidas en todos los centros sostenidos con fondos públicos y en igualdad de condiciones tal y como también recoge la LOE, pues esta propuesta de programación de la oferta educativa y la escolarización equilibrada del alumnado sólo será posible si todo el alumnado recibe atenciones similares, sin hacer ninguna distinción por estar escolarizado en un colegio público o concertado, por estar en una escuela rural o en una gran ciudad, por estar en un barrio determinado o en el extrarradio de esa gran ciudad, etc.

4ª) Para favorecer el éxito de todos los alumnos hay que hacer efectiva la autonomía de los centros en el diagnóstico de las necesidades, en el diseño de las medidas a adoptar y en la elaboración de los planes de convivencia encaminados a mejorar el clima escolar en los centros de Secundaria. Desde el análisis de la situación concreta de cada centro se puede desarrollar con mayor eficacia el trabajo cooperativo de los equipos docentes así como la cooperación entre los centros educativos y las familias a partir del refuerzo de las tutorías y de la orientación escolar. El Consejo Escolar del

Estado insta a las Administraciones educativas a reforzar y coordinar las estructuras de orientación existentes en todo el Estado.

Asimismo, son necesarios Planes Integrales para el desarrollo de actividades sociocomunitarias en coordinación con los sectores sociales e institucionales del entorno más próximo al centro. Estos Planes de entorno deberían contar con la participación de los profesionales que desarrollan su labor en un espacio determinado.

5ª) Uno de los principales objetivos educativos para 2010 es la reducción del abandono escolar prematuro y del riesgo de exclusión social. El Consejo Escolar del Estado insta al MEC y a las Administraciones educativas a crear una oferta suficiente y eficaz de Programas de Cualificación Profesional Inicial, que debería impartirse, con carácter gratuito, en todos los centros de Secundaria con capacidad de desarrollar los módulos asociados a niveles 1 de cualificación, aumentando la diversificación de la misma, entendiéndose que el paso de la ESO a los PCPI a los 15 años debe tener un carácter excepcional y que siempre se tratará de ayudar al alumnado para que alcance el título de la ESO mediante un desarrollo adecuado de estos Programas que contribuya a evitar el abandono temprano. Asimismo se debe facilitar el acceso desde la cualificación profesional inicial a los ciclos formativos de grado medio con el fin de aumentar el número de titulados en educación secundaria postobligatoria, teniendo en cuenta criterios como el entorno socioeconómico y las necesidades reales de formación y empleo.

El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado a reforzar las políticas de igualdad de oportunidades y a establecer una mayor oferta formativa para los grupos con dificultades de integración: jóvenes que han abandonado el sistema educativo sin cualificación alguna, trabajadores poco cualificados, con contratos de trabajo atípicos, etc.

4. Enseñanzas postobligatorias: incremento de las tasas de titulación en Bachillerato y Formación Profesional

1ª) El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas a adoptar cuantas medidas sean necesarias para lograr aumentar del 63,1% hacia el objetivo europeo del 85%, la tasa de titulación en educación secundaria superior en la franja de edad de 18 a 24 años. Entre otras: difundir información sobre las enseñanzas postobligatorias, incrementar las ofertas formativas presenciales, a distancia y de adultos dirigidas a jóvenes sin titulación, con edades comprendidas entre los 16 y 24 años.

2ª) Aumentar la matriculación en la enseñanza secundaria postobligatoria exige aumentar la oferta de las enseñanzas profesionales y del bachillerato, integrándola en la oferta formativa de los centros educativos, en régimen nocturno y a distancia, así como flexibilizar y facilitar el acceso y opción a las mismas de los estudiantes mayores de 18 años. Para la población adulta sin el nivel de educación secundaria superior se propone el establecimiento de una Red de Centros de Segunda Oportunidad públicos, donde se harán prioritariamente ofertas formativas acordes a las necesidades de los grupos con mayores dificultades de integración laboral, a la que se incorporen los Centros Integrados de Formación Profesional y los Institutos con turnos vespertino y nocturno.

Se recomienda que las Administraciones educativas potencien también sus esfuerzos para que el alumnado con discapacidad permanezca y avance dentro del sistema educativo más allá de las etapas obligatorias, accediendo a mayores niveles de formación. Para ello, será necesaria la continuidad y la estabilidad en la previsión y la dotación de recursos de apoyo que faciliten a este alumnado la accesibilidad física, a la comunicación, a los contenidos de aprendizaje, a las nuevas tecnologías, etc.

3ª) En la enseñanza secundaria postobligatoria se produce un importante desequilibrio entre los estudios profesionales y los estudios académicos. El Consejo Escolar del Estado propone la adopción de una serie de medidas para incrementar la matrícula en ciclos de grado medio: incrementar el número de centros públicos que imparten estas enseñanzas con una oferta educativa, atractiva para la juventud, suficiente y diversificada, de las distintas familias profesionales que permita escolarizar a todo el alumnado que lo demande, realizando los oportunos estudios de tendencia para adaptar la oferta a las necesidades y la demanda del mundo productivo. Promover campañas para favorecer el aumento de alumnos que accede y titula en estos ciclos. En este sentido, el Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado a orientar a nuestros jóvenes para que respondan a la oferta de determinadas familias profesionales que son objetivamente deficitarias en el mercado de trabajo. El Consejo Escolar del Estado insta a las distintas Administraciones educativas a dar a conocer, a través de los centros educativos, los objetivos reales del Bachillerato haciendo hincapié en que uno de ellos es capacitar al alumnado para acceder a la educación superior de carácter profesional.

El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado a demandar una mayor cooperación del mundo empresarial, las universidades y del mundo económico en el diseño y planificación de las enseñanzas profesionales. Promover la Formación Profesional

sobre la base de un aumento de su calidad, mediante una mayor inversión, un menor número de estudiantes por aula, materiales e instrumentos de trabajo, estudio y prácticas adecuados, etc. Proporcionar incentivos económicos a alumnos y empresarios a fin de facilitar el desarrollo de fórmulas compuestas formación-empleo e identificar las causas que propician el alto nivel de abandono escolar en la Formación Profesional de grado medio y adoptar las medidas correctoras oportunas.

4ª) El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas a que evalúen la aplicación de las medidas de flexibilidad y las novedades en la evaluación del nuevo bachillerato y si resulta más acorde con las necesidades de los alumnos que lo cursan con el fin de mejorar el tránsito a los estudios superiores de carácter profesional o universitario. El Consejo Escolar del Estado recomienda a las Administraciones educativas el diseño de redes de centros con el establecimiento de mapas educativos y la oferta de todas las modalidades de Bachillerato.

Sigue pendiente la actualización de la regulación de las Pruebas de Acceso a la Universidad. Dichas pruebas deberían adecuarse a la estructura y funciones del bachillerato y no a la inversa como ha venido sucediendo hasta el momento. Igualmente, es de interés concretar las medidas relativas a la accesibilidad y a la adaptación de las condiciones de realización de la prueba para aquellas personas con discapacidad que así lo requieran.

5ª) El Consejo Escolar del Estado considera que es imprescindible una mayor flexibilidad de las enseñanzas postobligatorias para evitar la rigidez de estos estudios. Del Bachillerato, a través del aumento de la oferta de calidad y diversificada de esta etapa educativa, posibilitando que todo el alumnado pueda optar a la modalidad y vía de Bachillerato que desee. De la Formación Profesional Específica, mejorando el acceso, desde los Programas de Cualificación Profesional Inicial a los Ciclos de Grado Medio, y de éstos a los de Grado Superior, optimizando la oferta y con amplia difusión de los cursos preparatorios de las pruebas de acceso.

En este sentido, el Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas autonómicas y a la Administración educativa del Estado a establecer una mayor flexibilidad entre los ciclos formativos y otros estudios y a que oferten y faciliten que los cursos para preparar las pruebas de acceso (tanto a grado medio como a superior) se puedan cursar "on line", semipresencial o a distancia, articulando e integrando eficazmente todo el sistema reglado y no reglado.

Este Consejo considera imprescindible el desarrollo del Catálogo Nacional de Cualificaciones Profesionales. Además, El Gobierno, de acuerdo a la normativa y previa consulta a las Comunidades Autónomas debe continuar aprobando las titulaciones de Formación Profesional en el marco LOE, bien sea actualizando las

existentes o creando nuevas con la finalidad de mejorar la oferta del Catálogo de Títulos, adaptándose a las necesidades de la sociedad y de los sectores productivos.

Dada la importancia del módulo de Formación en Centros de Trabajo (FCT) para el éxito de la Formación Profesional, el Consejo Escolar del Estado insta al Ministerio de Educación, Política Social y Deporte a dar una mayor difusión en todos los centros educativos a los diferentes programas que posibiliten realizar parte de la FCT en un país europeo y recomienda a las Administraciones educativas que establezcan mecanismos de financiación específicos para el alumnado que curse dicho módulo de formación.

5. El gasto educativo: acercamiento a la media de la UE y la OCDE

1ª) El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones Públicas a hacer un aumento significativo del presupuesto en la Educación para lograr que los jóvenes españoles se encuentren entre los “mejor educados” de Europa.

2ª) En España el gasto público en educación está por debajo del de la media de la Unión Europea y de la OCDE. En consecuencia, se insta a las Administraciones educativas a que hagan efectivo lo previsto en el artículo 155.2 de la LOE, a fin de dar cumplimiento a los objetivos establecidos y alcanzar, en el menor plazo posible, la equiparación con los países de la UE tanto en gasto sobre el PIB como en gasto anual por alumno, aplicando criterios de eficiencia presupuestaria. Así mismo es necesaria la actualización del criterio de población contenido en el modelo vigente de financiación de las Comunidades Autónomas.

3ª) La inversión pública en España para favorecer la movilidad de los estudiantes es inferior al de la media de la OCDE. Se insta a las Administraciones educativas a que hagan un esfuerzo para procurar la equiparación a la media europea y de la OCDE en las becas de movilidad incluidas en los diferentes Programas Europeos.

4ª) En el Informe del curso 2005-2006, el Consejo Escolar del Estado manifestaba que es necesario aumentar la inversión en educación hasta el 7% del PIB a la finalización de la próxima legislatura, para superar los déficits estructurales de años de inversión por debajo de la de otros países de nuestro entorno. Como los datos contenidos en el presente Informe ponen de manifiesto que nos mantenemos alejados de ese objetivo, esta propuesta sigue vigente.

Gran parte del incremento del gasto público debería ir dirigido a las tecnologías de la información y la comunicación aplicadas a la educación y la formación.

5ª) Las grandes diferencias entre Comunidades, tanto en inversión por alumno como en porcentajes del PIB de la propia Comunidad invertidos en Educación, aconsejan que en aras al logro de los objetivos generales y de unos mínimos homologables de calidad, en el seno de la Conferencia Sectorial de Educación se estudie la situación existente y se arbitren las medidas y propuestas al Gobierno que se estimen pertinentes.

6. La convivencia y la igualdad en los centros educativos

1ª) El Consejo Escolar del Estado se felicita por la constitución del Observatorio de la Convivencia en la escuela que era una de las propuestas más firmes del Acuerdo suscrito por las organizaciones que lo integran. Entre las funciones del Observatorio se encuentran la realización de estudios que actualicen los datos disponibles con el fin de buscar soluciones reales a los conflictos para poder evaluar el impacto de mejora de las medidas adoptadas. Se recomienda la difusión de dichos estudios así como la recopilación y difusión de prácticas significativas de mediación, fomento de la convivencia entre alumnos de diferentes culturas y de la igualdad real entre hombres y mujeres.

El Consejo Escolar del Estado insta a las Administraciones educativas autonómicas y del Estado a ofrecer a toda la comunidad educativa una formación específica para poner en práctica en nuestros centros educativos las técnicas y las herramientas necesarias para mediar eficazmente en la resolución de conflictos.

2ª) Se propone la aprobación de una normativa específica y básica que garantice que todos los centros escolares cuenten con los recursos materiales y humanos necesarios para poner en práctica su Proyecto Educativo y su Plan de Convivencia y que dispongan de la suficiente autonomía pedagógica, organizativa y de gestión para dar respuestas singulares en aquellos casos que lo requieran.

El Consejo Escolar del Estado insta al Ministerio de Educación, Política Social y Deporte a retomar los acuerdos por la convivencia suscritos con las diferentes organizaciones educativas y que suponen un refuerzo en el trabajo para la Educación en la convivencia y el respeto a la diferencia y a reactivar los diferentes órganos del Observatorio de la Convivencia. Asimismo, se insta a las administraciones competentes en materia educativa a que armonicen la normativa al respecto y a los intercambios de experiencias que ahonden en el desarrollo común y normalizado de la convivencia escolar en las aulas.

3ª) El Consejo Escolar del Estado recomienda que todas las Comunidades Autónomas cuenten con un Plan Integral de intervención a favor de la convivencia y

contra la violencia. Este plan exige la implicación, colaboración y corresponsabilidad de todas las administraciones competentes mediante un acuerdo que desarrolle políticas sociales en el propio medio donde se sitúan los centros educativos. En el mismo sentido y tal y como ya recomendó el Consejo Escolar en anteriores informes, una de las mejores maneras de acercar a los padres a la educación de sus hijos es mediante la dignificación laboral y la reducción de la jornada a 35 horas semanales por ley sin merma salarial.

El Consejo Escolar del Estado cree que debe revestirse al profesorado y al claustro de la autoridad necesaria para convertirse en referencias del equilibrio entre derechos y deberes cuyo aprendizaje es el principio de la convivencia, pues resulta hoy más necesario que nunca dedicar una especial atención al reconocimiento de la función social del profesorado y a su motivación y promoción profesional. El profesorado debe tener la consideración de autoridad pública en el ejercicio de sus funciones.

4ª) El Consejo Escolar del Estado considera que los problemas de convivencia que se producen en la escuela deben tener un tratamiento riguroso que evite el sensacionalismo. Es necesario lograr un mayor compromiso de los medios de comunicación con la convivencia escolar. Por otra parte, los medios de comunicación e Internet son un referente esencial en la configuración de las mentalidades y proyectos de vida de los adolescentes, además de un contenido de aprendizaje y un recurso didáctico poderoso. En este sentido, es preciso impulsar y desarrollar iniciativas que permitan percibir el impacto de los medios en el alumnado y reforzar el uso racional de esos medios, por lo que propone la realización de un protocolo de actuación entre las Administraciones educativas y los medios de comunicación, pudiendo aquéllas arbitrar medidas para impedir la difusión de contenidos ofensivos y vejatorios contra miembros de las comunidades escolares.

El Consejo Escolar del Estado, desde el respeto más absoluto a la libertad de expresión, demanda de todos los sectores sociales, y especialmente de los medios de comunicación, un respaldo a la tarea de los docentes y que presenten una realidad más ajustada a la que se vive en las aulas.

5ª) En la última década se ha producido en nuestro país una incorporación notable de alumnado procedente de otros países que ha hecho que nuestra realidad educativa sea ahora multicultural. Sin embargo, para convertirnos en centros interculturales y para favorecer la adecuada integración de este alumnado, se hace necesario profundizar en medidas orientadas a la acogida y recepción educativa y social de los nuevos alumnos y de sus familias en el centro y en su grupo-clase, a la enseñanza de la lengua o de las lenguas oficiales, a compensar posibles desajustes

curriculares y a favorecer un ambiente de integración y convivencia en los centros que evite la segregación o la marginación de este alumnado.

Aunque son muchos los esfuerzos ya realizados en este campo, es necesario seguir impulsando nuevas acciones; por ello, se insta a las administraciones a la creación de centros de recursos y equipos de acogida que estudien la situación escolar, personal, familiar y social del alumnado que vaya a incorporarse al centro para cooperar con el equipo educativo del centro en la evaluación o diagnóstico inicial y en el establecimiento de medidas de atención específica con protocolos claros para que todos los docentes, y también el resto del personal del centro, sepan cómo intervenir en cada momento. Asimismo, se propone favorecer experiencias que se han demostrado positivas, especialmente, la tutoría compartida y la mediación entre iguales, y la elaboración de materiales curriculares y otros documentos de apoyo, difusión de experiencias realizadas con éxito en otros países, en otras Comunidades Autónomas y en general en otros centros, que sirvan de guía y orientación al profesorado y a las familias.

El Consejo Escolar del Estado considera esencial para la integración lingüística y social las acciones de ámbito municipal en coordinación con los centros educativos, para garantizar la socialización de este alumnado en ámbitos deportivos, lúdicos y festivos.

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN,
POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTE

